

Bu sayımızda

**Tələbələrə əlavə
200 manat
təqaüd veriləcək**

→səh.3

**İnformatikanın
tədrisində
yeni yanaşma**

→səh.6

**Yaradıcı təfəkkür
və tədqiqatçılıq
qabiliyyəti**

→səh.8

**Azərbaycan
dilindən dərs
nümunəsi**

→səh.8

Avropa İttifaqı peşə təhsilindəki dəyişikliklərdən razıdır

İKT sektoru xüsusi fərqlənib

Avropa İttifaqı 2018-ci il üçün Azərbaycan üzrə biznes mühiti hesabatını dərc edib. Hesabatda Avropa İttifaqına üzv olan 20 ölkədən təqribən 385 şirkətin Azərbaycanda biznes fəaliyyəti ilə bağlı fikirləri yer alıb. Ötən il ilə müqayisədə bu il sorğuda iştirak edən şirkətlərin sayı 31 faiz artıb. Avropa İttifaqının Azərbaycan üzrə sorğu hesabatında 5 ən vacib islahat tədbiri kimi peşə təhsili sisteminin şirkətlərin tələblərinə uyğunlaşdırılması qeyd edilib. Azərbaycanda fəaliyyət göstərən Avropa şirkətlərinin 24 faizi peşə təhsili və təliminin qənaətbəxş olduğunu bildirdi. Bu rəqəm 2017-ci illə müqayisədə 4 dəfə çoxdur. Eləcə də peşə təhsili ilə bağlı İKT sektorundan sorğuya cəlb edilən 7 iştirakçıdan 6-sı bu sahəni qənaətbəxş kimi qiymətləndirib.

Avropa şirkətləri niyə razıdır?

Bu dönüşün səbəbi nədir? Avropa şirkətlərinin fikrini bir ilə nə dəyişdi?

Məlumdur ki, Azərbaycanda peşə təhsili və təlimi üzrə bir sıra tədbirlər reallaşdırılıb. 2016-cı ildən başlayaraq, bu istiqamətdə ciddi addımlar atılıb.

→Ardı səh.12

Təhsil sistemi üçün əhəmiyyətli il

Qloballaşan dünyanın sürətlə dəyişən tələbləri təhsil sahəsində də çevik keyfiyyət dəyişikliklərinin qəbulunu şərtləndirir. Daim dəyişən təhsil cəmiyyət həyatının bütün sahələrinə öz təsirini göstərməkdədir. Bu baxımdan yeniliklərə sürətlə adaptasiya olunmaq üçün təhsil strategiyalarının monitorinqi və müsbət meyillərin nəzərə alınması qətilməzdir.

İyunun 7-də "ADA" Universitetində Avropa İttifaqının Azərbaycan Nümayəndəliyinin dəstəyi ilə işə başlayan "Təhsilin strateji planlaşdırılması: düşüncələr və perspektivlər" adlı III beynəlxalq elm və təhsil konfransı da bu məqsədlərə çatmaq üçün mühüm

əhəmiyyət kəsb edirdi. Tədbiri açan "ADA" Universitetinin prorektoru Vəfa Kazdal qeyd edib ki, iki günlük konfransın əsas məqsədi 2013-cü ilin oktyabrında Prezident İlham Əliyevin imzaladığı "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın həyata keçirilməsindən keçən son beş il ərzində əldə edilmiş nəticələrin beynəlxalq təcrübə ilə müqayisədə təhlili və müzakirəsini aparmaqdır. V.Kazdal elmi konfransa 50-dən çox tədqiqat işinin təqdim olunduğunu, onlardan 15 -nin Elmi Şura tərəfindən bəyənildiyini, konfrans gedişində iştirakçılara təqdim olunacağını bildirib.

Təhsil ictimaiyyəti üçün mühüm tədbir

Konfransda çıxış edən təhsil naziri Ceyhun Bayramov "ADA" Universitetində artıq ənənə halını almış təhsil konfransının təhsil ictimaiyyəti üçün mühüm tədbirə çevrildiyini bildirərək, bu təhsil ocağının ölkəmizin ən qabaqcıl təhsil müəssisələrindən biri olduğunu, burada təhsil sahəsi ilə bağlı xüsusi fakültənin, akademik proqramların mövcudluğunu, tədqiqatların və müxtəlif layihələrin həyata keçirilməsinin təhsil işçiləri üçün önəmli hadisə olduğunu diqqətə çatdırıb.

Nazir qeyd edib ki, təhsil sahəsində strateji hədəfləri müəyyən edən və Təhsil Nazirliyi üçün fəaliyyət planı

xarakteri daşıyan "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın qəbulundan təxminən 5 il vaxt keçir. Bu müddət ərzində bir sıra hədəflərə çatmaq istiqamətində mühüm addımlar atılıb, vacib nailiyyətlər əldə edilib.

Təhsilin məzmunu, müəllim, idarəetmə, infrastruktur və maliyyələşmə sahəsində bir çox təşəbbüs reallaşdırılıb, pilot layihələr həyata keçirilib. Təhsil siyasətinin vacib göstəriciləri olan əhatəlilik, keyfiyyət, bərabər imkanlar və səmərəlilik baxımından əldə olan rəqəmlərə əsaslanaraq, bütün sadalanan məsələlər üzrə müsbət dinamika əldə edilib.

→Ardı səh.7

Süni intellektli müəllim

Alqoritmlərin kütləvi tətbiqi təhsil problemlərinin həllində növbəti mərhələnin əsasını qoya bilər

Daha bir tədris ili başa çatır. Uşaqlar qarşıdakı tələmin sevincini yaşayırlar. Ancaq vaxt gələcək şagirdlər və tələbələr bir anlıq belə müəllimlərdən ayrılmaq istəməyəcəklər. Məktəbdəki müəllimləri deyil, gələcəkdə onları əvəzləyəcək süni intellekti nəzərdə tuturuq.

Futuroloqlar ehtimal edirlər ki, təqribən 10 ildən sonra təhsil almaq qeyri-adi və çətin bir iş olmayacaq. Xüsusi proqramı alıb planşetinizə yükləmək kifayətdir: sizin müəlliminiz artıq süni intellektidir. Təqribən bu vaxtdan etibarən təhsil almaq sanki maraqlı bir kitab

oxumaq kimi adılacaq. "Microsoft" şirkəti Çin dilini öyrənmək üçün xüsusi müəllim-proqram hazırlayıb. Proqram çatdan ibarətdir, müəllim-bot suallar verir, cavablandırarsınız və bunun əsasında süni intellekt sizin imkan və qabiliyyətinizə uyğun tədris-plan hazırlayır. Rəqəmsal müəllimin dialoq bacarığını əlavə edilmiş interfeys təşkil edir. Asiyada bunun oxşarı olan daha bir messenger artıq fəaliyyət göstərir və "Wechat" adlanır.

Texnologiyaların inkişafı avtomatik olaraq təhsili də dəyişir, gətirdikə oxu-

maq daha asan olur. ABS-da servisler var ki, şagirdlərə ev tapşırıqlarını tez etməyə köməklik göstərir. Belə demək mümkündürsə, dərslik və referatlarla ehtiyac getdikcə itir. Hər hansı bir mövzuya dair internetdə minlərlə məlumat mənbəyi var.

Rəqəmsal müəllim

Maraqlısı budur ki, indi tək oxuyanların deyil, dərs deyənlərin - müəllimlərin də köməkçi süni intellektləri var. Köməkçi botlar vasitəsilə müəllimlər xüsusi yaradılmış chatlarda tələbə və şagirdlərinə "dərs deyirlər". Corciya Universitetinin müəllimi, professor Aşok Qoelin köməkçi-botunun adı Cil Uotsondur. Qoel ona hər mövzuya dair çox-

saylı məlumat yükləyib. Bunun hesabına Uotson tələbələrə ayrıca tədris kanalında dərsi başa salır, hətta smartfonda dərsdən-kənar məşğələlər də keçir. Bu gün Uotson kimi botlar dünyanın əksər aparıcı universitetlərində mövcuddur.

Massaçusets Universitetində "MIT Media Lab" tərəfindən yaradılmış "Tera" adlı robot hər bir tələbəyə fərdi yanaşma nümayiş etdirir. Məsələn, planşetə yüklənmiş proqram var ki, tələbələr "Tera"-nın köməkçisi ilə ispan dilini öyrənirlər. "Tera" müəllim qismində çıxış etmir, o da tələbələrə "biridir". Onlara kömək edir, həvəsləndirir, hətta tapşırıqlar maraqlı olmayanda onlarla birlikdə "daxır".

→Ardı səh.13

Azərbaycan olimpiada hərəkətində mövqeyini möhkəmləndirir

Məlumdur ki, ölkəmizdə şagirdlərin fənlərə marağının artırılması, bilik və bacarığı ilə fərqlənən istedadlı uşaqların aşkar olunması, onların rəhbətləndirilməsi öz müsbət nəticələrini verməkdədir. Xüsusi olaraq qeyd edilməlidir ki, Təhsil Nazirliyi tərəfindən yaradılan olimpiada mərkəzlərində xüsusi hazırlıq keçən yetişmələrimizin xoş sorağı artıq beynəlxalq bilik yarışlarından gəlir. May ayında Serbiya və Rusiyada keçirilən olimpiadalardan şagirdlərimizin vətənə medallarla qayıtması Azərbaycanın olimpiada hərəkətində mövqeyini xeyli möhkəmləndirib. Budəfəki yazımız isə mayın sonlarında, iyunun əvvəllərində Moskvada keçirilən Avropa Fizika Olimpiadasının (EuPHO) qalibləri olan şagirdlərimizlə bağlıdır. Təhsil Nazirliyinin tabeliyindəki Fizika, riyaziyyat və informatika tamayüllü liseyin 11-ci sinif şagirdi Mehdi Ağacanov olimpiadının gümüş, akademik Zərifə Əliyeva adına liseyin eksperimental pilot siniflərinin 11-ci sinif şagirdi Məhəmmədcan Məhəmmədcanov isə bürünc medallarına layiq görülüb.

→Ardı səh.13

SABAH qruplarına müəllimlərin işə qəbulu üzrə müsabiqə

Təhsil Nazirliyinin SABAH qruplarında 2017-2018-ci tədris ilinin yaz semestrində müxtəlif fənlərin tədrisini aparmaq üçün professor-müəllim heyəti və mütəxəssislərin işə qəbulu ilə əlaqədar müsabiqə elan olunub.

İxtisası üzrə minimum magistr dərəcəsi olan, İKT və sahə bilikləri yüksək səviyyəli, innovativ tədris metodikalarından istifadə edə bilən, müasir pedaqoji yanaşmalara malik, dinamik, pozitiv və ünsiyyətçi namizədlər müsabiqədə iştirak edə bilərlər. Bakalavr səviyyəsində keyfiyyətli tədrisin aparılması, kurs silabusunun hazırlanması, tələbə biliyinin vaxtında qiymətləndirilməsi, ali təhsil müəssisələrinin daxili intizam sənədləşmə qaydalarına riayət edilməsi namizədlərdən tələb olunan öhdəliklər sırasındadır.

Seçim zamanı müvafiq sahə üzrə ali təhsil müəssisəsində tədris təcrübəsi olan, fəlsəfə doktoru, elmlər doktoru elmi dərəcələrinə malik və xaricdə ali təhsil almış namizədlərə üstünlük verilməkdədir. Xaricdə təhsil alan namizədlər nostrifikasiya sənədini təqdim etməlidirlər.

Son müraciət tarixi 19 iyun 2018-ci il tarixidir. Hər bir namizəd ixtisasına uyğun vakant yerlər üzrə ən çoxu iki fənn üçün müraciət edə bilər. Müvafiq fənlər üzrə vakant yerlərin siyahısı müraciət formasına daxil edilib: <http://sabah.edu.az/az/sabah-gruplarinda-20182019-ci-tedris-ilinin-payiz-semestrine-muellim-qebulu>

Hazırda SABAH qrupları 12 ali təhsil müəssisəsində fəaliyyət göstərməklə 45 ixtisas üzrə 2300-dən çox tələbəni, 650-dən çox müəllim-professor heyətini əhatə edir.

"Mənim aldığım elmi nəticə ən uğurlu hesab olunur"

Anar Əhmədov: "Simons" mükafatı mənə Harvard Universitetində tədqiqat aparmaq imkanı verir"

Səh.11

“Ədəbiyyat biliciləri” müsabiqəsi qaliblərinin təltif edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin əmri

2017-2018-ci dərs ilində ölkənin ümumtəhsil məktəblərinin VIII–XI sinif şagirdlərinin iştirakı ilə keçirilmiş “Ədəbiyyat biliciləri” müsabiqəsi qaliblərinin təltif olunması ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi haqqında Əsasnamə”nin 13.5-ci bəndinə rəhbər tutaraq

ƏMR EDİRƏM:

1. Aşağıda adları göstərilən şagirdlər I, II, III dərəcəli diplomlar və tərifnamə ilə təltif edilsinlər:

I dərəcəli diplomla

1. Məmmədova Bənövşə Aslan qızı — Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-liseyin X sinif şagirdi
2. İsmaylova Aybeniz Eldəniz qızı — Ağstafa rayonu Kəpəzçay kənd 1 nömrəli tam orta məktəbin XI sinif şagirdi
3. Əliyeva Arzu Çinar qızı — Masallı rayonu Ərkivan qəsəbə 1 nömrəli tam orta məktəbin XI sinif şagirdi
4. Paşayeva Günel Tahir qızı — Quba rayonu Şuduq kənd tam orta məktəbinin XI sinif şagirdi
5. Hüseynova Lamiyə Bəhram qızı — Şabran şəhəri 1 nömrəli tam orta məktəbin X sinif şagirdi

II dərəcəli diplomla

1. Hübətov Kamran Oskar oğlu — Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki akademik Zərif Əliyeva adına liseyin IX sinif şagirdi
2. Dadaşov Ayxan Gülləddin oğlu — Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki İ.Əfəndiyev adına Elitar gimnaziyasının XI sinif şagirdi
3. Məlikzadə Jalə Xanlar qızı — Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki S.Bəhlulzadə adına xarici dillər təmayüllü gimnaziyasının X sinif şagirdi
4. Hüseyinov Rəşad Elçin oğlu — Bakı şəhəri 26 nömrəli tam orta məktəbin VIII sinif şagirdi
5. Əlizadə Məryəm İslam qızı — Bakı şəhəri 281 nömrəli tam orta məktəbin VIII sinif şagirdi
6. Hətəmov Ulduz Anar qızı — Gəncə şəhəri 39 nömrəli tam orta məktəbin X sinif şagirdi
7. Əliyeva İnci Tahir qızı — Beyləqan şəhəri 3 nömrəli tam orta məktəbin X sinif şagirdi
8. Resulova Arifə Sahib qızı — Göygöl şəhəri Texniki və təbiət fənləri təmayüllü liseyin XI sinif şagirdi
9. Kərimova Liliya Təyyar qızı — Xaçmaz şəhəri 6 nömrəli tam orta məktəbin XI sinif şagirdi
10. Məmmədova Zivər Məzahir qızı — Şəmkir şəhəri M.Füzuli adına təbiət və humanitar fənlər təmayüllü məktəb-liseyin X sinif şagirdi

III dərəcəli diplomla

1. Gəncəliyeva Vüsalə Vəli qızı — Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki S.Rüstəm adına xarici dillər təmayüllü gimnaziyasının X sinif şagirdi
2. Şahsuvárova Anna Əlabbas qızı — Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki Kimya-biologiya təmayüllü respublika liseyinin VIII sinif şagirdi
3. Cəfərova Şəms Arif qızı — Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki T.Həsənov adına 23 nömrəli tam orta məktəbin XI sinif şagirdi
4. Şabanızadə Rəna Malik qızı — Bakı şəhəri Məktəb-lisey kompleksinin VIII sinif şagirdi
5. Babayeva Nərgiz Tahir qızı — Bakı şəhəri 198 nömrəli tam orta məktəbin IX sinif şagirdi
6. Səttarlı Süreyyə Rəşad qızı — Bakı şəhəri 284 nömrəli tam orta məktəbin XI sinif şagirdi
7. Əlipaşayeva Ləman Mənsur qızı — Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziyasının X sinif şagirdi
8. Məmmədova Arzu Ramil qızı — Sumqayıt şəhəri Təbiət elmləri təmayüllü gimnaziyasının VIII sinif şagirdi

9. Babayeva Dilbər Elsevər qızı — Sumqayıt şəhəri “İstedad” liseyinin VIII sinif şagirdi
10. Abdullayeva Sona Saleh qızı — Sumqayıt şəhəri 21 nömrəli tam orta məktəbin XI sinif şagirdi
11. Mirzəzadə Cavid Ceyhun oğlu — Mingəçevir şəhəri Texniki-humanitar liseyin IX sinif şagirdi
12. Hacıyeva Şəlalə Kamil qızı — Kürdəmir şəhəri 1 nömrəli tam orta məktəbin X sinif şagirdi
13. Mürsəlova Səidə Asif qızı — Qobustan şəhəri 2 nömrəli tam orta məktəbin X sinif şagirdi
14. Məmişova Ceyran Ziyəddin qızı — Samux rayonu Zazalı kənd tam orta məktəbinin XI sinif şagirdi
15. Həmidova Aysel Əhmədiovə qızı — Şəki şəhəri Fizika-riyaziyyat və humanitar təmayüllü liseyin X sinif şagirdi

Tərifnamə ilə

1. Cəfərli Jalə Əziz qızı — Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki S.C.Pişəvəri adına humanitar fənlər gimnaziyasının X sinif şagirdi
2. İsgəndərov Mənsur Rafiq oğlu — Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki Fizika-riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyin X sinif şagirdi
3. Əliyeva Nigar Müslüm qızı — Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki Tofiq İsmayılov adına 6 nömrəli məktəb-liseyin X sinif şagirdi
4. Əli Nərgiz İlqar qızı — Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki Bakı Avropa Liseyinin XI sinif şagirdi
5. İmanova Rəya Əlyar qızı — Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki A.S.Makarenko adına humanitar fənlər təmayüllü gimnaziyasının XI sinif şagirdi
6. Vəliyeva Sevinc Bəxtiyar qızı — Gəncə şəhəri 32 nömrəli tam orta məktəbin XI sinif şagirdi
7. Verdiyeva Ülkər Siyavuş qızı — Naftalan şəhəri 1 nömrəli tam orta məktəbin IX sinif şagirdi
8. İbrahimli Cavid Əliməmməd oğlu — Abşeron rayonu Xırdalan şəhəri 2 nömrəli tam orta məktəbin X sinif şagirdi
9. Qəribova İnci Elçin qızı — Ağdaş şəhəri 1 nömrəli tam orta məktəbin X sinif şagirdi
10. Məmmədov Nigar Vüqar qızı — Daşkəsən şəhəri 2 nömrəli tam orta məktəbin IX sinif şagirdi
11. Abdurzaqlı Jalə Cəmsid qızı — İsmayilli şəhəri 3 nömrəli məktəb-liseyin IX sinif şagirdi
12. Ağayeva Lalə Xaspolat qızı — İsmayilli şəhəri 1 nömrəli tam orta məktəbin XI sinif şagirdi
13. Allahverdiyeva Tərlan Elçin qızı — Laçın rayonu 10 nömrəli tam orta məktəbin VIII sinif şagirdi
14. Muradlı Ləman İbadət qızı — Lənkəran şəhəri Xarici dillər təmayüllü gimnaziyasının XI sinif şagirdi
15. Sərkərova Əsmər Mahir qızı — Oğuz şəhəri 2 nömrəli tam orta məktəbin XI sinif şagirdi
16. Həşimli Lalə Feyzullah qızı — Qax şəhəri 2 nömrəli məktəb-liseyin IX sinif şagirdi
17. Abuşova Məleykə Vüqar qızı — Qəbələ rayonu Nohurçışlaq kənd tam orta məktəbinin IX sinif şagirdi
18. Cavadlı Cahan Mirkalam qızı — Xocavənd rayonu 2 nömrəli tam orta məktəbin X sinif şagirdi
19. Abdullayeva Fidan Fərəc qızı — Sabirabad şəhəri 5 nömrəli tam orta məktəbin XI sinif şagirdi
20. İsayev Toğrul Ziyəddin oğlu — Şamaxı Avropa Liseyinin X sinif şagirdi

2. İnformasiya şöbəsi (E.Məmmədov) əmrin “Azərbaycan müəllimi” qəzetində dərc olunmasını, Nazirliyin internet sahifəsində yerləşdirilməsini təmin etsin.

Ceyhun BAYRAMOV,
Nazir vəzifələrini müvəqqəti icra edən, nazir müavini

13 aprel 2018-ci il

Bədii ədəbiyyat oxumaq təxəyyülü gücləndirir

Firudin Qurbanov: “Daimi mütaliə həyatınızdakı hədəflərə çatmağa və çətinliklərin öhdəsindən gəlməyə yardımçı olar”

Rəşad ZİYADOV

İyunun 5-də Təhsil Nazirliyində “Ədəbiyyat biliciləri” müsabiqəsi qaliblərinin mükafatlandırılması mərasimi keçirilib.

Ədəbiyyatın insan həyatında rolundan, insan təfəkkürünə müsbət təsirindən danışan təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov bildirdi ki, bədii ədəbiyyat oxumaq insanın dünyagörüşünün inkişaf etməsi və genişlənməsi üçün çox faydalıdır: “Əziz şagirdlər, mütaliə etmək gələcəkdə sizin həyatınızda çox vacib bir amildir. Siz hər zaman ondan bəhrələnmə bilirsiniz. Hər bir insanın özünün dünyaya baxışı var. Məsələn, mən özüm çox xoşbəxtəm ki, uşaqlıqdan bizim ailədə həm dünya, həm də Azərbaycan klassiklərinin kitabları olub. Boş vaxtlarımda çalışmışam həmişə kitab oxuyum. Ömər Xəyram, Lev Tolstoyun əsərlərini çox sevimişəm. Kitablər həmişə mənim həyatımda böyük rol oynayıb. Daimi mütaliə həyatınızdakı hədəflərə çatmağa və çətinliklərin öhdəsindən gəlməyə yardımçı olar”.

Artıq üçüncü ildir ki, ölkə üzrə ümumtəhsil məktəblərinin VIII–XI sinif şagirdlərinin iştirakı ilə “Ədəbiyyat biliciləri” müsabiqəsinin keçirildiyini deyən nazir müavini onun şagirdlərini Azərbaycan və dünya ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrinin yaratdıqları haqqında məlumatlılıq səviyyəsini, ədəbiyyat nümunələrinin məktəblərlərindən mütaliə olunması vəziyyətini öyrənmək, gənc nəsildə mütaliəyə həvəsi gücləndirmək və bu sahədə xüsusi fəallığı ilə fərqlənən şagirdləri aşkara çıxarib qiymətləndirmək baxımından mühüm rolunu diqqətə çatdırıb.

Tədbirdə Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin Gənclər üzrə katibi Rəşad Məcid, Azərbaycan Respublikası Na-

zirlər Kabineti yanında “Tərcümə Mərkəzi”nin Elm, təhsil və mədəniyyət şöbəsinin müdiri Yaşar Əliyev, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin kafedra müdiri, filologiya üzrə elmlər doktoru, professor, Əməkdar müəllim Zahir Xəlil, XXI əsr Təhsil Mərkəzinin rəhbəri Etibar Əliyev, “Qobustan” jurnalının Baş redaktorunun müavini Maarif Soltan şagirdlərdə mütaliə vərdişlərinin təkmilləşdirilməsi, onların ədəbiyyata olan marağının daha da artırılması baxımından müsabiqənin əhəmiyyətindən danışdı. Qeyd olunub ki, insanlar bədii ədəbiyyat oxuyan zaman şəxsiyyətləri ilə tanış olurlar və bu prosesin emosional yönünü, təsiri və düşüncələrini başa düşməyə başlayır. İnsan baş verənləri kənardan müşahidə edə bilər. Eyni zamanda bədii ədəbiyyat oxumaq təxəyyülü gücləndirir.

Qeyd edək ki, “Ədəbiyyat biliciləri” müsabiqəsi 3 mərhələdə təşkil olunub. Müsabiqənin məktəb mərhələsində bölgələr üzrə 25 minə yaxın şagird iştirak edib. Onların arasından fərqlənən 5311 nəfər rayon (şəhər) mərhələsində iştirak etmək hüququ qazanıb. Müsabiqənin rayon (şəhər) mərhələsi fevralda yekunlaşıb və martda keçirilən

ölkə mərhələsində 110 şagird mübarizə aparıb.

Bu mərhələdə iştirakçılar 3 variantda təklif olunmuş mövzulardan birini seçərək inşə yazıb və 10 sualı yazılı cavablandırblar. Şagirdlərin yazı işləri Təhsil Nazirliyinin əmri ilə yaradılan münisiflər heyəti tərəfindən yoxlanaraq qiymətləndirilib.

Müsabiqənin nəticələrinə görə 5 nəfər birinci, 10 nəfər ikinci, 15 nəfər üçüncü dərəcəli diploma, 20 nəfər tərifnaməyə layiq görülüb. Qaliblərə diplom və tərifnamələrlə yanaşı, qiymətli hədiyyələr və kitablər də təqdim olunub.

Müsabiqə Təhsil Nazirliyinin “Ümumtəhsil məktəb şagirdlərinin mütaliə vərdişlərinin təkmilləşdirilməsi və onlarda mütaliə mədəniyyətinin formalaşdırılması ilə bağlı tədbirlər barədə” əmrində nəzərdə tutulan vəzifələrin icrasına xidmət edir.

Tədbirdə eyni zamanda Təhsil Nazirliyi tərəfindən keçirilmiş “Kiçikyaşlı məktəblilər üçün ən yaxşı nəsr, nəzm və dram əsərləri” müsabiqəsinin qalibləri də diplom və tərifnamələrlə təltif olunub. Tədbir iştirakçılarında müsabiqə qaliblərinin əsərlərindən ibarət toplu təqdim edilib.

“Ataların qızları” mövsümün çempionu olub

Şən və Hazırcaavblar Klubu respublika çempionatına yekun vuruş

“Azərbaycan Şən və Hazırcaavblar” klubunun “Yunior Liqa” Şən və Hazırcaavblar Klubu (ŞHK) respublika çempionatının yekun mərhələsi keçirilib.

Təhsil Nazirliyi, Azərbaycan Şən və Hazırcaavblar Klubunun birgə keçirdiyi çempionatın əsas məqsədi ŞHK-nin ənənələrini yaşatmaq, yetişməkdə olan gənc nəslin bu istiqamətdə yaradıcı potensialını üzə çıxarmaqdan ibarətdir.

Çempionatda Bakı şəhərinin 21 ümumtəhsil məktəbini və Dağıstan Respublikasını təmsil edən komandalar yarışıb.

Finala 9 komanda vəsiqə qazana bilib. Komandaların çıxışları tanınmış incəsənət xadimlərindən, Şən və Hazırcaavblar Klubunun Rusiyanın Ali Liqasında çıxış edən peşəkar oyunçularından ibarət münisiflər heyəti tərəfindən qiymətləndirilib.

Gərgin və maraqlı mübarizə şəraitində keçən yarışmanın nəticəsinə əsas-

şən, “Yunior Liqa”nın 2017-2018-ci ilin mövsümünün çempionu adına “Ataların qızları” (“Papımı doçki”) komandası layiq görülüb. İkinci yeri “6 nömrəli məktəbin yığması” komandası

qazanıb. Üçüncü yer qalibi isə Dağıstan Respublikasını təmsil edən “Dağların uşaqları” (“Deti qor”) komandası olub.

Respublika fənn müsabiqəsinin birinci mərhələsi keçirilib

İyunun 3-də ölkənin bütün şəhər və rayonlarında 6-7-ci sinif şagirdləri arasında Respublika fənn müsabiqəsinin birinci mərhələsi keçirilib.

18 000-ə yaxın şagirdin iştirak etdiyi müsabiqənin birinci mərhələsində iştirakçılara qeyri-standart düşünmə qabiliyyətini, məntiqi təfəkkürü müəyyən

edən tapşırıqlar təqdim edilib.

Şagirdlər 150 dəqiqə ərzində 50 tapşırıq cavab verməli olublar. Müsabiqənin ikinci mərhələsində məntiqi suallarla yanaşı müvafiq fənlər üzrə də tapşırıqlar verəcək.

Respublika fənn müsabiqəsinin keçirilməsində əsas məqsədi istedadlı

uşaqların aşkar olunması, şagirdlər arasında sağlam rəqabət mühitinin yaradılması, aşağı sinif şagirdlərinin müxtəlif fənlərə olan marağının artırılması, onlarla məqsədyönlü işlərin aparılması və beynəlxalq olimpiadlara hazırlıq mərkəzlərinə namizəd şagirdlərin müəyyən edilməsindən ibarətdir.

Dünyanın lider universitetləri

Oruc MUSTAFAYEV

Mələmdür ki, qloballaşma dövründə hər hansı ölkənin dünyadakı yeri artıq önəmli meyarlarla – ümumdaxili məhsulün ölçüsü, hərbi üstünlüyü və ya maliyyə resursları ilə deyil, məhz insan kapitalının keyfiyyəti ilə təyin olunur. İnsan kapitalının ən əhəmiyyətli meyarlarından biri isə təhsilin keyfiyyəti ilə bağlıdır. Bu isə aparıcı milli universitetlərin beynəlxalq səviyyədə liderlik mövqeyini müəyyən edir.

Böyük Britaniyanın dünyada təhsil xidmətləri sahəsində ixtisaslaşmış "Times Higher Education" (THE) jurnalının növbəti tədqiqatı isə dünyanın lider universitetlərinin reytinginə həsr olunub. "Times Higher Education"un 2018-ci il üzrə dünyanın 100 ən nüfuzlu universitetinin növbəti reyting cədvəlinə 8 ildir ki, ardıcıl olaraq ABŞ-in Harvard Universiteti başçılıq edir. Cədvəldə ilk 10 yerdən 8-də Amerika universitetləri yer alıb. Bütövlükdə reytingdə 21 ölkədən 100 universitet yer alıb ki, onlardan da 43-ü Birləşmiş Ştatların payına düşür. ABŞ-in Kaliforniya Universiteti Los-Anceles Çikaqo Universiteti ilə birlikdə 2014-cü ildən sonra ilk dəfə ilk 10-luqda yer ala bilib. Ötən il adı

Sorğuda 138 ölkədən 10 mindən artıq alim iştirak edib

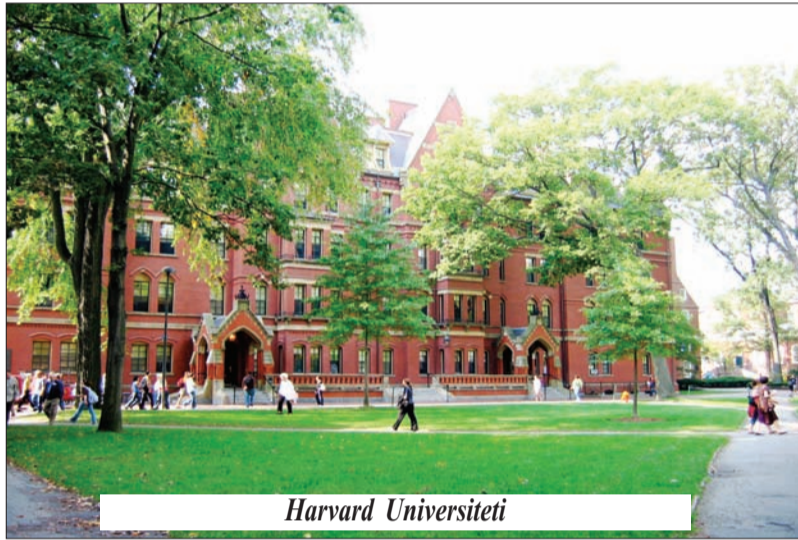
çəkilən reytingdə 10 universitetlə təmsil olunan Böyük Britaniya builki sıralamada 9 ali məktəblə qərarlaşıb. Kembric və Oksford universitetləri ilk 10-luqda müvafiq olaraq 4-cü və 5-ci yerləri tutublar. Rusiya reytingdə M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universiteti (33-cü yer) və Moskva Fizika-Texnik İnstitutu (91-100) ilə təmsil olunub. Beləliklə də MDU ən yaxşı 50 universitet arasında yer ala bilib. M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin rektoru, akademik V.A.Sadovniçi reytingin nəticələrini şərh

edərək qeyd edib ki, "biz öz elmi nailiyyətlərimizi bütün dünyada fəal sərətdə yaymaqda deyirik. Universitetin beynəlxalq təhsil, el, texnologiyalar məkənində öz iştirakını genişləndirmək üçün çoxsaylı planları var. Məhz bu amil MDU-nun bütün dünyada daha artıq dərəcədə tanınmasına və nəticə olaraq beynəlxalq reytinglərdə mövqelərinin güclənməsinə apır".

Qeyd edək ki, "Times Higher Education" dərgisinin hazırladığı dünya universitetlərinin illik reyting cədvəli

hazırda ən nüfuzlu sənəd hesab edilir. İllik reyting akademik cəmiyyətin yanvar-mart aylarında keçirilmiş açıq sorğusu əsasında tərtib edilib. Builki sorğuda dünyanın 138 ölkəsindən 10 mindən artıq nüfuzlu alim iştirak edib. Tədqiqat gedişində nüfuzlu alimlərdən 10162 cavab əldə olunub. Sorğu THE-nin sifarişi ilə "Elsevier" kompaniyası tərəfindən aparılıb. Reytinglə daha ətraflı www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2018/reputation-ranking səhifəsindən tanış olmaq olar.

Reyting	Ali məktəb	Ölkə	Ümumi tələbə sayı	Tələbə-müəllim nisbəti	Ənəbi tələbələr, faizlə	Qadın-kşi nisbəti
1.	Harvard University	ABŞ	20,326	8.9	26%	əks olunmayıb
2.	Massachusetts Institute of Technology	ABŞ	11,177	8.7	34%	37 : 63
3.	Stanford University	ABŞ	15,845	7.5	22%	42 : 58
4.	University of Cambridge	Birləşmiş Krallıq	18,389	10.9	35%	45 : 55
5.	University of Oxford	Birləşmiş Krallıq	20,409	11.2	38%	46 : 54
6.	University of California, Berkeley	ABŞ	36,182	13.1	17%	52 : 48
7.	Princeton University	ABŞ	7,955	8.3	24%	45 : 55
8.	Yale University	ABŞ	12,155	4.3	21%	49 : 51
=9.	University of California, Los Angeles	ABŞ	39,279	9.6	17%	53 : 47
=9.	University of Chicago	ABŞ	13,525	6.2	25%	44 : 56
11.	California Institute of Technology	ABŞ	2,209	6.5	27%	31 : 69
12.	Columbia University	ABŞ	26,587	6.1	32%	əks olunmayıb
13.	The University of Tokyo	Yaponiya	26,000	6.7	10%	əks olunmayıb
14.	Tsinghua University	Çin	42,089	13.7	9%	32 : 68
15.	University of Michigan	ABŞ	41,818	8.6	16%	48 : 52
16.	University of Pennsylvania	ABŞ	20,361	6.5	20%	50 : 50
17.	Peking University	Çin	42,136	8.9	16%	47 : 53
=18.	Cornell University	ABŞ	21,850	9.8	24%	49 : 51
=18.	UCL	Birləşmiş Krallıq	30,304	10.5	49%	56 : 44
20.	Imperial College London	Birləşmiş Krallıq	15,857	11.4	55%	37 : 63
21.	Johns Hopkins University	ABŞ	15,498	4.3	24%	52 : 48
=22.	Swiss Federal Institute of Technology Zurich	İsveçrə	19,233	14.6	38%	31 : 69
=22.	University of Toronto	Kanada	69,427	18.7	17%	əks olunmayıb
24.	National University of Singapore	Sinqapur	30,602	17.0	30%	51 : 49
25.	London School of Economics and Political Science	Birləşmiş Krallıq	10,065	12.2	71%	52 : 48
26.	New York University	ABŞ	43,860	9.6	26%	56 : 44
27.	Kyoto University	Yaponiya	22,481	8.7	8%	24 : 76
28.	University of Washington	ABŞ	44,945	11.4	16%	52 : 48
29.	Duke University	ABŞ	15,256	4.5	22%	49 : 51
30.	Carnegie Mellon University	ABŞ	12,676	13.5	45%	39 : 61
31.	University of California, San Diego	ABŞ	29,633	12.8	17%	46 : 54
32.	University of Illinois at Urbana-Champaign	ABŞ	43,402	22.8	23%	46 : 54
=33.	Lomonosov Moscow State University	Rusiya Federasiyası	29,236	7.3	22%	48 : 52
=33.	University of Wisconsin-Madison	ABŞ	38,960	10.7	12%	51 : 49
35.	University of Edinburgh	Birləşmiş Krallıq	26,759	12.5	40%	59 : 41
36.	University of Texas at Austin	ABŞ	48,561	17.1	10%	51 : 49
37.	Northwestern University	ABŞ	17,466	12.8	18%	48 : 52
38.	University of British Columbia	Kanada	51,889	18.1	29%	54 : 46
39.	Paris Sciences & Lettres – PSL University	Fransa	19,978	10.1	25%	əks olunmayıb
40.	University of Hong Kong	Honkonq	18,364	18.0	42%	54 : 46
41.	McGill University	Kanada	30,940	13.3	26%	57 : 43
42.	King's College London	Birləşmiş Krallıq	23,207	12.0	41%	62 : 38
43.	École Polytechnique Fédérale de Lausanne	İsveçrə	9,928	11.2	55%	28 : 72
=44.	University of California, San Francisco	ABŞ	əks olunmayıb	əks olunmayıb	əks olunmayıb	əks olunmayıb
=44.	Georgia Institute of Technology	ABŞ	20,773	20.7	27%	31 : 69
46.	Seoul National University	Cənubi Koreya	26,470	12.6	11%	əks olunmayıb
=47.	University of California, Davis	ABŞ	37,365	13.8	10%	56 : 44
=47.	University of Melbourne	Avstraliya	42,116	26.6	40%	55 : 45
49.	LMU Munich	Almaniya	36,091	15.6	15%	61 : 39
50.	Pennsylvania State University	ABŞ	45,411	15.2	14%	46 : 54

Harvard Universiteti

Massaçetets Texnologiya İnstitutu

Stanford Universiteti

Kembridge Universiteti

Oxford Universiteti

51-60.	Delft University of Technology	Niderland	17,057	19.6	27%	28 : 72
51-60.	KU Leuven	Belçika	44,412	37.1	15%	50 : 50
51-60.	Heidelberg University	Almaniya	28,876	23.2	17%	55 : 45
51-60.	University of Manchester	Birləşmiş Krallıq	35,318	14.6	38%	52 : 48
51-60.	University of Minnesota	ABŞ	60,949	17.4	11%	51 : 49
51-60.	Nanyang Technological University	Sinqapur	25,499	16.3	31%	48 : 52
51-60.	National Taiwan University	Tayvan	31,758	11.5	8%	40 : 60
51-60.	University of North Carolina at Chapel Hill	ABŞ	34,684	9.7	8%	56 : 44
51-60.	Purdue University	ABŞ	38,770	17.4	23%	42 : 58
51-60.	Sorbonne University France	Fransa	əks olunmayıb	əks olunmayıb	əks olunmayıb	əks olunmayıb
61-70.	University of Amsterdam	Niderland	23,495	12.3	12%	57 : 43
61-70.	Australian National University	Avstraliya	15,986	19.3	35%	52 : 48
61-70.	University of California, Santa Barbara	ABŞ	23,054	28.1	14%	52 : 48
61-70.	Hong Kong University of Science and Technology	Honkonq	10,214	23.1	31%	əks olunmayıb
61-70.	Humboldt University of Berlin	Almaniya	32,172	56.5	17%	əks olunmayıb
61-70.	Karolinska Institute	İsveç	7,424	10.9	19%	68 : 32
61-70.	Michigan State University	ABŞ	44,556	17.0	17%	51 : 49
61-70.	Ohio State University	ABŞ	53,190	12.7	13%	49 : 51
61-70.	University of Southern California	ABŞ	38,380	12.8	23%	53 : 47
61-70.	Technical University of Munich	Almaniya	38,689	54.4	23%	34 : 66
71-80.	Brown University	ABŞ	8,898	10.7	20%	əks olunmayıb
71-80.	Chinese University of Hong Kong	Honkonq	18,072	17.3	31%	əks olunmayıb
71-80.	Korea Advanced Institute of Science and Technology (KAIST)	Cənubi Koreya	9,464	10.6	9%	20 : 80
71-80.	Leiden University	Niderland	24,825	18.2	12%	57 : 43
71-80.	University of Maryland, College Park	ABŞ	31,772	16.5	10%	48 : 52
71-80.	Sungkyunkwan University	Cənubi Koreya	24,055	19.6	12%	42 : 58
71-80.	University of Sydney	Avstraliya	44,553	21.6	32%	57 : 43
71-80.	Texas A&M University	ABŞ	56,245	23.6	9%	48 : 52
71-80.	Tokyo Institute of Technology	Yaponiya	9,570	7.3	13%	14 : 86
71-80.	Zhejiang University	Çin	50,051	14.1	6%	22 : 78
81-90.	Arizona State University	ABŞ	44,475	20.1	19%	43 : 57
81-90.	Free University of Berlin	Almaniya	34,114	57.0	21%	59 : 41
81-90.	Fudan University	Çin	32,859	12.1	10%	51 : 49
81-90.	Indiana University	ABŞ	66,835	14.1	15%	52 : 48
81-90.	Osaka University	Yaponiya	23,256	9.5	10%	31 : 69
81-90.	University of Science and Technology of China	Çin	16,032	8.2	3%	əks olunmayıb
81-90.	Shanghai Jiao Tong University	Çin	37,288	12.4	6%	41 : 59
81-90.	Tohoku University	Yaponiya	17,494	5.5	10%	26 : 74
81-90.	Utrecht University	Niderland	31,522	15.2	7%	59 : 41
81-90.	University of Warwick	Birləşmiş Krallıq	18,424	13.0	39%	48 : 52
81-90.	Washington University in St Louis	ABŞ	12,600	7.5	17%	əks olunmayıb
91-100.	Boston University	ABŞ	24,833	8.6	25%	60 : 40
91-100.	University of Colorado Boulder	ABŞ	30,780	16.3	10%	44 : 56
91-100.	University of Copenhagen	Danmarka	30,395	4.1	14%	58 : 42
91-100.	École Polytechnique France	Fransa	2,799	5.1	36%	21 : 79
91-100.	Hebrew University of Jerusalem	İsraıl	17,454	11.2	5%	55 : 45
91-100.	University of Helsinki	Finlandiya	22,532	16.2	6%	65 : 35
91-100.	Indian Institute of Science	Hindistan	3,550	8.4	1%	21 : 79
91-100.	Moscow Institute of Physics and Technology	Rusiya Federasiyası	5,761	8.7	12%	20 : 80
91-100.	University of Pittsburgh	ABŞ	26,367	5.9	10%	52 : 48
91-100.	Rutgers, the State University of New Jersey	ABŞ	43,439	11.1	10%	52 : 48
91-100.	RWTH Aachen University	Almaniya	43,721	57.7	18%	32 : 68
91-100.	Uppsala University	İsveç	25,174	17.3	11%	57 : 43
91-100.	Wageningen University & Research	Niderland	12,326	19.7	29%	55 : 45
91-100.	University of Zurich	İsveçrə	26,363	5.9	20%	57 : 43

101 məzun qəbul imtahanlarında yüksək bal toplayıb

2017-2018-ci tədris ilinin “Ümumi təhsildə keyfiyyət ili” ilə əlaqədar son 3 ildə Masallı təhsilində xeyli inkişaf müşahidə olunur.

Belə ki, əgər 2016-2017-ci tədris ilində Respublika fənn olimpiadasında şagirdimiz bir medal qazanmışdısa, 2017-2018-ci il tədris ilində isə 2 şagirdimiz – Qoriblər kənd tam orta məktəbinin 11-ci sinif şagirdi Məmmədali Məmmədov fizika, Qızılağac kənd 1 nömrəli tam orta məktəbin 9-cu sinif şagirdi Toğrul Səfərliz coğrafiya fənləri üzrə 3-cü yeri çıxmışlar. Ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 95 illiyinə həsr olunmuş “Ən yaxşı təqdimat” respublika müsabiqəsində B.Məmmədov adına Böyük Xocavar kənd tam orta məktəbinin IX sinif şagirdi İqrar Feyzullayev II yeri layiq görülmüşdür.

“Təhsilin inkişafı və innovasiyalar” üzrə II qrant layihədə iştirakımız qənaətbəxşdir. Belə ki, Təzəkənd kənd tam orta məktəbinin riyaziyyat müəllimi Peyman Nemətov “XI siniflərin abiturientlərinin peşəyönlü yay məktəbi”, Mahmudavar kənd tam orta məktəbinin direktoru Kınaxanım Əliyeva “Qızlarımız təhsildə”, Türkoba kənd tam orta məktəbinin fizika müəllimi Şəhriyar Məmmədov “Harda internet varsa, orada elektron dərslik də var” mövzularını üzrə qrant layihənin qalıbları olmuşlar.

Orta məktəblərin 7-ci sinif şagirdləri arasında keçirilən “Coca-Cola Məktəbli Kuboku”nun Respublika final yarışında Ərkivan qəsəbə 4 nömrəli məktəbin ko-

mandası 3-cü yeri layiq görüldü.

“Keyfiyyət ili” ilə bağlı rayon müəllimləri Təhsil Nazirliyinin təşkil etdiyi pedaqoji mühazirələrdə uğurla çıxış etmişlər. Miyənkü kənd tam orta məktəbinin direktoru Xudaqulu Tahirov “Təhsilin keyfiyyəti idarə olunması istiqamətində məktəbdaxili nəzarət”, Bədəlan kənd tam orta məktəbinin direktor müavini Məhbubə Şahbazova “Azərbaycan dili fənninin tədrisində müasir təlim texnologiyalarının tətbiqi” və Hişkənd kənd tam orta məktəbinin riyaziyyat müəllimi Afət İmanova “Riyaziyyat fənninin tədrisində müasir təlim texnologiyalarının tətbiqi” mövzularında yazdıqları pedaqoji mühazirələr yüksək səviyyədə qəbul edilmiş və respublika final mərhələsində iştirak etmək hüququ qazanmışdır.

Yeddioymaq kənd 2 nömrəli tam orta məktəbin VIII sinif şagirdi Məmmədbağır Əmənov Rusiyanın Azərbaycandakı səfirliyi və Təhsil Nazirliyinin birgə keçirdiyi X Respublika Rus dili və ədəbiyyatı Olimpiadasının final mərhələsində I yeri layiq görülmüşdür.

Ərkivan qəsəbə 1 nömrəli tam orta məktəbin XI sinif şagirdi Arzu Əliyeva “Ədəbiyyat biliciləri” Respublika müsabiqəsinin final mərhələsində uğurla iştirak etmiş və fəxri pilləyə yüksəlmişdir.

Ümumilikdə ali təhsil müəssisələrinə sənəd verən abiturientlərdən 101 nəfəri 500-700 arası bal toplamışdır.

Bəybalə XƏLİLOV,
Masallı Rayon Təhsil Şöbəsinin metodkabinet müdiri

Vüsələ İsmayilova

Göygöl rayon Yeni Qızılca kənd tam orta məktəbinin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi

“Zamanında hörmətli müəllimləri özüm üçün ideal sayır və onlara həsəd aparırdım. İndi isə bu şərəfli adı daşdıığım üçün çox xoşbəxtəm”.

Müəllimimiz mükafatlandırılıb

Təhsil Nazirliyində “Təhsil sosial mediada” layihəsi çərçivəsində təhsil işçilərinin mükafatlandırılması mərasimi keçirilib.

Tədbirdə Abşeron rayon Ceyranbatan qəsəbə 2 nömrəli tam orta məktəbin müəllimi Leyla Əliyeva “Təhsil sosial mediada” layihəsi çərçivəsində təhsil sahəsində həyata keçirilən islahatıvə tədbirlər haqqında ictimaiyyətdə obyektiv rəyini formalaşdırılması, bu sahədə səmərəli fəaliyyətlərinə görə “Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Təşəkkürnaməsi” ilə təltif olunub.

Qeyd edək ki, “Təhsil sosial mediada” layihəsinin məqsədi Azərbaycanda təhsilin inkişafı ilə bağlı strateji hədəflərin reallaşdırılması sahəsində həyata keçirilən islahatıvə tədbirlərin mahiyyətinin təbliğ və təşviqini gücləndirmək, həmən istiqamətdə aparılan maarifləndirmə işlərinin səmərəliliyini yüksəltmək, habelə bu prosesə ictimai dəstəyini genişləndirməsini təmin etməkdir.

Aysel TAHİROVA,
Abşeron Rayon Təhsil Şöbəsinin ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

“İşlədiyim məktəbdə uzun müddət qalmaq fikrindəyəm”

Turanə Məmmədova: “Müəllimlik sevgisi qəlbədən gəlməlidir”

Şəki rayon Çəsməli kənd tam orta məktəbində pedaqoji fəaliyyətə başlayan Turanə Məmmədova Təhsil Nazirliyi tərəfindən ümumi təhsil müəssisələrinə müəllimlərin işə qəbulu üzrə mərkəzləşdirilmiş qaydada keçirilən müsabiqədə 50 bal toplayıb. Gənc müəllim peşəsinə olan sevgisindən söz açaraq söhbətimizə körpü saldı.

- Turanə xanım, zəhmət olmasa, özünüzdə təqdim edin.

- Mən 1995-ci ildə Şəki rayon Baş Göynük kəndində anadan olmuşam. 2001-ci ildə Yeni Göynük kənd tam orta məktəbinin 1-ci sinfinə getmişəm. 2013-cü ildə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinə daxil olub, 2017-ci ildə universiteti bitirmişəm.

- Müəllim olmaq istəyiniz necə yaranıb?
- Yəqin bu seçimimdə və istəyimdə mənə həvəslə və yüksək bacarıqla dərş deyənlər müəllimlərimin rolu əvəzənilməzdir. 6-cı sinifdə coğrafiyanın tədris olunması ilə o fənnə xüsusi sevgi yarandı məndə. İlk anlarda öyrənmə istəyi, ardınca isə sevdiyin fənnin müəllimi olmaq, öyrətmə istəyi formalaşmışdır.

- Şagirdlərlə ilk gün necə keçdi, onların siza münasibəti necə idi?

- 15 sentyabr 2017-ci il bir çoxları üçün adı bir gün, mənim üçün isə müəllim olmaq yolunda atdığım çətin addımların nəticəsini yaşadığım gün idi. Məktəbin pedaqoji heyəti, şagirdlərlə tanış olduğum o məğrur, bir o qədər qürurlu bir gün. Əlbəttə, bütün yeni işə qəbul olmuş müəllimlərdə olduğu kimi, məndə də həyəcan var idi. Məktəbə daxil olduğum an şagirdlərin artıq yeni coğrafiya müəllimlərini qəbul etdiyini gözlərindəki sevincdən müəyyən etmək olardı. O saf baxışlarındakı müəllim sevincini görmək və dillərimdən çıxan “müəllim” sözünü eşitmək mənə sevdiyim peşənin qürurunu bir daha yaşatdı. Və həmin an yaşadığım həyəcan hissini unutdum.

- Ailənizin və yaxınlarınızın sizin bu kəndi seçməyinizə münasibəti necə oldu?

- Təbii ki, bütün seçimlərimdə dəstək mənim ailəm və yaxın bildiyim müəllimlərim olub. Ailəm və yaxınlarım mənə təkidlə başqa peşəyə getməyi yox, seçdiyim və sevdiyim peşənin arxasınca getməyi məsləhət biliblər. Bu seçimdə ən böyük dəstəkçilərım ailəm və sinif rəhbərim və müəllimlərim olub.

- Kənd məktəbində uzun müddət müəllim kimi çalışmaq fikriniz varmı?

- Müəllimlik sevgisi qəlbədən gəlməli, dərş üçün daxil olduğun hər sinifdə sevgi, istək, böyük həvəs, yorğunluq bilmədən böyük özmlə öyrətməyi bacarmaqdır. Sevdiyim fənni sevdirmək, bildiyin məlumatı çatdırma bilmək böyük qürurdur. Bunlar olduqdan sonra işlədiyim məktəbin kənddə və ya şəhərdə olmasının mənim üçün bir əhəmiyyəti yoxdur. Vakansiya seçimində etdiyim Çəsməli kənd tam orta məktəbinin şagirdləri o qədər yüksək tərbiiyyəyə, bacarıq və istedadla sahibdirlər ki, buna görə də işlədiyim məktəbdə uzun müddət qalmağ fikrindəyəm.

- Turanə xanım, çox vaxt deyirlər ki, kənddə oxuyan uşaqların dünyagörüşü az olur və dərş-

lərə həvəslə yanaşırlar. Sizcə, bu iddialar nə qədər doğrudur?

- Kənddə oxuyan şagirdlərin dünyagörüşünün aşağı olması və dərşlərə həvəssiz yanaşmaları fikri ilə razılaşıram. Doğrusu, müəllimlik fəaliyyətimə başlayana qədər mən də bu fikirdə idim. Amma keçən qısa bir zamanda fikrimin yanlış olduğunu gördüm. Dünyagörüşlərimdə, həyata baxışlarımda müəyyən fərqlərin olması fikri ilə razılaşımaq olar. Amma “kənddə oxuyan uşaqlar dünyagörüşsüz olurlar” fikri ilə qətiyyənlə razılaşıram. O ki qaldı, dərşə həvəssiz yanaşmağa, belə deyil. Çox vaxt 5 dəqiqəlik təneffüsü edə bilmirəm, çünki şagirdlər maraqlı suallar verirlər...

- Sonda, müəllim olmaq istəyənlərə nə tövsiyə edərdiniz?

- Müəllim doğruluğu, ədaləti hər şeydən üstün tutmalı, şagirdlərini sevməli və sevdirməyi bacarmalıdır.

Mahal MƏMMƏDOV,
Şəki Rayon Təhsil Şöbəsinin ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

“Keçmişimizi bilməsək, gələcəyimizi qura bilmərik!”

Şagirdlərimizin mənəvi dünyasını zənginləşdirmək, tariximizi və mədəniyyətimizi ucaldan milli-mənəvi dəyərləri onlara düzgün çatdırmaq hər bir müəllimin müqəddəs borcudur. Biz bu günümüzü gözəlləşdirən, həmişə fəxr etdiyimiz müqəddəs milli-mənəvi və əxlaqi dəyərlərimizi, qədim mədəniyyətimizin qaynaqlarını, gözəlliklərini bir örnək kimi şagirdlərimizə sevdirməliyik.

Vətən, ata-ana, halal-haram, böyük-küçük, ədəb-ərkan, etik dəyərlərimiz, unudulmaz inanclarımız, müqəddəs milli adət-ənənələrimiz ümumən milli mentalitetimizin əsasındır. Keçmişimiz, tariximiz bu günə ibrət dərşləridir.

Biz müəllimlər, təbliğat-təşviqat imkanları olan radio-televiziya, kütləvi informasiya vasitələri ilə birlikdə mənəvi dəyərlərimizin təbliği və gənc nəsə ətrafı izah edilməsi işlərində fəal olmalıyıq. Şagirdlərimizi düzgün istiqamətlərə yönlətmək, mənəvi tərbiiyə əlaqədar müəllimlərin imkanlarını, təsir gücünü artırmağa zəmin yaradır. Bu baxımdan kütləvi informasiya vasitələrinin, televiziya-radionun, eləcə də Azərbaycan bədii filmlərinin böyükdür. Gəlin araşdıraraq şagirdlərimizin bu barədə maraqlı daireəsi necədir? Bəzi şagirdlərin keçmişimizə, tariximizə olan soyuq münasibəti gördükdə səbəbini axtarmağa çalışıram. Özümün orta məktəbdə oxuduğum illərə nəzər salıram... Övvəllər biz şagirdlər dərşlərini oxuduqdan sonra qalan boş vaxtlarımızı bədii kitab oxumağa, maraqlı Azərbaycan filmlərinə baxmağa sərf edirdik. Ona görə də məktəbdə hansı mövzu ilə bağlı olursa-olsun inşa yazı yazmaqda çətinlik çəkmirdik. Müəllimlərimizin verdiyi mövzuya aid cümlələr qurarkən fəxrlə oxuduğumuz bədii kitablarıdan nümunələr, baxdıığımız Azərbaycan bədii filmlərindən sənətlər çəkərdik. İndiki şagirdlərimizin əksəriyyəti isə xarici filmlərə, seriyalara daha çox baxır, milli dəyərlərimiz sayılan Azərbaycanın tarixi filmlərindən heç xəbərləri də yoxdur, bədii əsərlər ya heç oxuyurlar, ya da çox az oxuyurlar.

Ösrimiz kompüter əsridir. Bəli, bunun müsbət tərəfləri çoxdur. Lakin test tapşırıqlarının üstünlüyü, hər bir mövzunun internetdən hazır istifadəsi şagirdlərdə nitq qabiliyyətini, yazı verdışlərini azaldır. Necə deyirlər, bədii cümlələr qurmaq üçün “söz kasaları” boşdur. Söz isə sərkərdədir, insan ordusunu idarə edir. Xoş niyyətlə deyilmiş söz insanları xeyirxahlığa, humanizmə, Vətən, ata-ana sevgisinə, haqq - ədalətə tapınmağa, insana xas gözəlliklərə səsləyir. Sözlən qədri və qədri qiyətləndirən ata-babalarımız öz müdrik məsləhətləri ilə insanlara doğru yol göstərər, gəncləri həyatda mird yaşamağa ruhlandırardılar. Əksər Azərbaycan filmlərimizə baxarkən bunların şahidi olmuşuq. Şagirdlərimizdə bu filmlərə maraqlı oyanmaq istəmələri ilə insanların doğru yol göstərər, gəncləri həyatda mird yaşamağa ruhlandırardılar. Əksər Azərbaycan filmlərimizə baxarkən bunların şahidi olmuşuq. Şagirdlərimizdə bu filmlərə maraqlı oyanmaq istəmələri ilə insanların doğru yol göstərər, gəncləri həyatda mird yaşamağa ruhlandırardılar. Əksər Azərbaycan filmlərimizə baxarkən bunların şahidi olmuşuq. Şagirdlərimizdə bu filmlərə maraqlı oyanmaq istəmələri ilə insanların doğru yol göstərər, gəncləri həyatda mird yaşamağa ruhlandırardılar. Əksər Azərbaycan filmlərimizə baxarkən bunların şahidi olmuşuq. Şagirdlərimizdə bu filmlərə maraqlı oyanmaq istəmələri ilə insanların doğru yol göstərər, gəncləri həyatda mird yaşamağa ruhlandırardılar.

Şagirdlərimizə baxarkən bunların şahidi olmuşuq. Şagirdlərimizdə bu filmlərə maraqlı oyanmaq istəmələri ilə insanların doğru yol göstərər, gəncləri həyatda mird yaşamağa ruhlandırardılar. Əksər Azərbaycan filmlərimizə baxarkən bunların şahidi olmuşuq. Şagirdlərimizdə bu filmlərə maraqlı oyanmaq istəmələri ilə insanların doğru yol göstərər, gəncləri həyatda mird yaşamağa ruhlandırardılar.

Şagirdlərimizə baxarkən bunların şahidi olmuşuq. Şagirdlərimizdə bu filmlərə maraqlı oyanmaq istəmələri ilə insanların doğru yol göstərər, gəncləri həyatda mird yaşamağa ruhlandırardılar.

Şagirdlərimizə baxarkən bunların şahidi olmuşuq. Şagirdlərimizdə bu filmlərə maraqlı oyanmaq istəmələri ilə insanların doğru yol göstərər, gəncləri həyatda mird yaşamağa ruhlandırardılar. Əksər Azərbaycan filmlərimizə baxarkən bunların şahidi olmuşuq. Şagirdlərimizdə bu filmlərə maraqlı oyanmaq istəmələri ilə insanların doğru yol göstərər, gəncləri həyatda mird yaşamağa ruhlandırardılar. Əksər Azərbaycan filmlərimizə baxarkən bunların şahidi olmuşuq. Şagirdlərimizdə bu filmlərə maraqlı oyanmaq istəmələri ilə insanların doğru yol göstərər, gəncləri həyatda mird yaşamağa ruhlandırardılar.

Şagirdlərimizə baxarkən bunların şahidi olmuşuq. Şagirdlərimizdə bu filmlərə maraqlı oyanmaq istəmələri ilə insanların doğru yol göstərər, gəncləri həyatda mird yaşamağa ruhlandırardılar. Əksər Azərbaycan filmlərimizə baxarkən bunların şahidi olmuşuq. Şagirdlərimizdə bu filmlərə maraqlı oyanmaq istəmələri ilə insanların doğru yol göstərər, gəncləri həyatda mird yaşamağa ruhlandırardılar.

Şagirdlərimizə baxarkən bunların şahidi olmuşuq. Şagirdlərimizdə bu filmlərə maraqlı oyanmaq istəmələri ilə insanların doğru yol göstərər, gəncləri həyatda mird yaşamağa ruhlandırardılar. Əksər Azərbaycan filmlərimizə baxarkən bunların şahidi olmuşuq. Şagirdlərimizdə bu filmlərə maraqlı oyanmaq istəmələri ilə insanların doğru yol göstərər, gəncləri həyatda mird yaşamağa ruhlandırardılar.

Şagirdlərimizə baxarkən bunların şahidi olmuşuq. Şagirdlərimizdə bu filmlərə maraqlı oyanmaq istəmələri ilə insanların doğru yol göstərər, gəncləri həyatda mird yaşamağa ruhlandırardılar. Əksər Azərbaycan filmlərimizə baxarkən bunların şahidi olmuşuq. Şagirdlərimizdə bu filmlərə maraqlı oyanmaq istəmələri ilə insanların doğru yol göstərər, gəncləri həyatda mird yaşamağa ruhlandırardılar.

Yeganə KƏRİMOVA,
Mingəçevir şəhər 13 nömrəli tam orta məktəbin təlim-tərbiiyə işləri üzrə direktor müavini

Səhifəni hazırladı: Şakir CƏFƏROV

"Mənim aldığı elmi nəticə ən uğurlu hesab olunur"

Oruc MUSTAFAYEV

Azərbaycanlı gənclərin dünyanın müxtəlif ölkələrində elm və təhsil sahəsində əldə etdikləri uğurlar hər birimizin qürur mənbəyidir. Öz istedadları ilə işlədikləri nüfuzlu xarici universitetlərdə ad qazanan alimlərimiz şagirdlərimiz üçün örnək nümunəsidir. Onların soracağı dünyanın müxtəlif ölkələrindən, nüfuzlu universitetlərdən, elmi-

tədqiqat mərkəzlərindən gəlir. Elmin çətin yollarında müxtəlif maneələr aşaraq yüksək zirvələrə çatan, öz həyat yolu ilə minlərlə şagird, tələbə, müəllim və gənc araşdırmaçı üçün nümunə olan alimlərimizdən biri də əməksevərliyi, istedadı ilə Amerika və Kanadanın ən gənc alimləri arasında yer alan, ABŞ-in nüfuzlu "Nyu-York tayms" qəzetində bərabərində məqalə dərc olunan Anar Əhmədovdur.

Anar Əhmədov:

"Simons" mükafatı mənə Harvard Universitetində tədqiqat aparmaq imkanı verir"

Elmdə ciddi uğurlar qazanan alim-tədqiqatçıların yolu orta məktəbdən keçir, fundamental elmlərin də bazası məhz orta məktəb illərində qoyulur. Bu baxımdan Anar Əhmədovun orta məktəb illərindəki uğurları da maraqlıdır. Buna görə də söhbətimizə hər birimizin formalaşmasında mühüm yeri olan orta məktəbdən başladığ. Orta məktəbdə oxuduğum illərdə keçmiş SSRİ Elmlər Akademiyasının keçirdiyi "Kvant" riyaziyyat müsabiqələrinin, ölkəmizdə təşkil olunan riyaziyyat olimpiadalarının qalibi olmuşam. 1993-cü ildə İstanbulda keçirilən 33-cü Beynəlxalq Riyaziyyat Olimpiadalarının qalibi adına layiq görülmüşəm. Bu yarışmalarda uğurlar məni riyaziyyat sahəsinə yönəldib, bu elmə güclü maraq yaradıb və daim öz üzərimdə çalışmağı öyrətdi. Düşünürəm ki, olimpiadaların şagirdlərin inkişafında rolu çox bö-

universitetlərinə çalışmaq üçün dəvət olunuram. Şübhəsiz ki, Amerikaya ilk gəldiyim illərdə müəyyən maliyyə çətinlikləri ilə üzləşdim və bir müddət sonra hər şey yoluna düşdü.

- İndiki iş yeriniz barədə məlumat verərdiniz. Hazırda hansı elmi mövzu üzərində çalışırsınız? İndeksli jurnallarda məqalələriniz çap olunubmu?

- 2009-cu ildən Minnesota Universitetində (University of Minnesota) professor kimi çalışıram. Üzərində işlədiyim məsələ dörd ölçülü topologiya sahəsində məşhur olan "Hamar Puankare Hipotezi" ("Smooth Poincare Conjecture") ilə bağlı və ona yaxın olan bir sıra məsələlərdir. Mənim aldığı elmi nəticə bu istiqamətdə hal-hazırda mütəxəssislər tərəfindən ən uğurlu nəticə hesab olunur. Mənim isbatladığım teoremlərdə ən kiçik həcmli və sonsuz sayda ekzotik ha-

dov/2012_srf_nytimes_ad.pdf). Bu mükafatları almaq mənim üçün çox qürurvericidir. "Simons" mükafatı mənə 2018-2019-cu illərdə Harvard Universitetində tədqiqat aparmaq və oradakı alimlərlə birgə çalışmaq imkanı verir.

- Minnesota Universitetinin azərbaycanlı müəllimi cənabı auditoriya qarşısında özünü necə hiss edir? Digər professorlarla münasibətiniz necədir?

- Mən uzun illərdir Amerikada yaşadığımdan, təhsil aldığımdan və işlədiyimdən, eləcə də Amerika vətəndaşı olduğumdan özümü cənabı hiss etmirəm. Digər professorların məna münasibəti də çox yaxşıdır və hazırkı universitetimdən və həmkarlarımdan çox razıyam.

- Amerika universitetində çalışan professorun sərbəst iş rejimi varmı? Professorun iş günü necə təşkil edilir və onun ştat cədvəlinə hansı vəzifələr daxildir?

(National Science Foundation, National Institute of Health və başqa qurumlar tərəfindən). Qeyd etmək istəyirəm ki, indiki vəziyyət əvvəlki illərlə müqayisədə o qədər də yaxşı deyil. Ancaq bunun müvəqqəti olduğunu düşünürəm.

- Tələbələr üçün Amerika universitetlərində təhsil nə qədər asandır?

- Amerikanın aparıcı universitetlərində bakalavr və magistratura təhsili almaq üçün müəyyən imtahanlar tələb olunur (məsələn, SAT, GRE, GMAT, TOEFL və sair). Düzdür, təhsil haqları ABŞ-da Azərbaycanla müqayisədə çox yüksəkdir, amma yaxşı oxuyan tələbələr dövlət, təhsil aldığı universitetlər və müəyyən fondlar tərəfindən maliyyələşdirilir. Doktoranturaya qəbul şərtləri daha çoxdur və belə tələbələr oxuduqları universitetlər tərəfindən tam maliyyə dəstəyi alırlar. Bizim fakültədə hər il doktoranturada oxuyacaq 20-25 tələbə qəbul edir və onlar Minnesota Universiteti tərəfindən tam maliyyə yardımı alırlar.

- Yerli tələbələr hansı zehni (mental) xüsusiyyətlərini vurğulaya bilərdiniz? Tələbələr elmi tədqiqatlara cəlb olunurmu, hansı kursdan?

- Bizim fakültədə doktorantura tələbələri adətən III kursdan elmi tədqiqatla cəlb olunurlar. Bundan əvvəl, onlar riyaziyyatın cəbr, analiz və topologiya sahələrindən sınaq imtahanlarını keçməli, özlərinə elmi rəhbər seçməli və daha sonra namizədlik imtahanı verməlidirlər. Adətən bu 3 ilə yaxın çəkir və tələbələr əlavə 2-3 il doktorluq dissertasiyası üzərində işləyirlər.

- Amerika universitetlərində müasir tendensiyalar hansılardır? Ölkəmizin ali məktəblərində nələri görmək istərdiniz?

- ABŞ-da tələbələr kurs seçimlərində xeyli sərbəstdirlər. Tələbələr əksər kursları və dərs saatlarını özləri seçirlər. Burada universitetlərin və orta məktəblərin kitabxanaları həddən artıq zəngindir. Məsələn, istənilən kitab və məqaləni qısa müddətdə əldə etmək olar. ABŞ-da elmə və təhsilə böyük qrantlar ayrılır, yaxşı oxuyan tələbələr qiymətləndirilir və sonradan asanlıqla iş tapa bilərlər. Bütün bunları Azərbaycan ali məktəblərində görmək istərdim.

- Amerikada milli bayramlarımızı necə keçirirsiniz?

- Milli bayramlarımızı ailəmlə və yaşadığım Twin City-dəki (Minneapolis - Saint Paul) dostlarımla birlikdə qeyd edirəm. Bu bayramlardan Novruz, 28 May Respublika Günü, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü, 8 Mart Beynəlxalq Qadınlar Günü və Ramazan Bayramı evdə, bir qayda olaraq, xüsusi qeyd olunur. Övladlarımız Lalə və Emili milli və vətənpərvərlik ruhunda böyütməyə çalışırıq. Onlar yaxın keçmişimizdə baş vermiş 20 Yanvar, Qarabağın işğalı və Xocalı soyqırım barədə də geniş məlumatlıdırlar və bu kədərli günlər evimizdə daima anılır.

Tanıtım

Anar Əhmədov 1976-cı ildə hazırda erməni işğalı altında olan Cəbrayıl rayonunda anadan olub. 1993-cü ildə Bakı şəhərindəki 58 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Elə həmin ildə Bakı Dövlət Universitetinin mexanika-riyaziyyat fakültəsinə daxil olub. 1996-cı ildən Amerika Birləşmiş Ştatlarına köçən Anar ali təhsilini Kaliforniya Dövlət Universitetində fərqlənmə ilə bitirib. 2006-cı ildə Kaliforniya Universitetində riyaziyyat sahəsində doktorluq elmi dərəcəsi alıb. O, həm də 2001 və 2003-2004-cü illərdə ABŞ-in nüfuzlu Berkli və Princeton universitetlərində doktorantura təhsili alıb. 2006-2009-cu illərdə ABŞ-in Corciya Texnologiya İnstitutunda, Kolumbiya Universitetində, İsveçrənin Sürix, Avstriyanın Vyana universitetlərində köməkçi professor və alim kimi çalışıb. Hazırda ABŞ-in Minnesota Universitetinin professorudur.

Amerikalı tələbələr azərbaycanlı professor barədə

Anar Əhmədov Minnesota Universitetinin seçilən gənc alimlərindəndir. Bəs tələbələri onu necə qiymətləndirir? Məlumdur ki, ABŞ-in bir sıra universitetlərində təhsil alan tələbələr ali məktəbin sayında xüsusi səhifədə anonim qaydada öz müəllimlərini qiymətləndirirlər. Anar Əhmədovla bağlı müsahibəni hazırlayarkən tələbələrinin hamı yerimiz barədə şərhləri ilə maraqlandım. Həmin şərhlərin bəzilərini də məqaləyə əlavə etməyi düşündüm.

"Düşünürəm ki, Anar riyaziyyat müəllimi kimi ideal professordur. O, çox gözəl alimdir və hər zaman tələbələrə daha çox ünsiyyətdə olmaq üçün vaxt qazanmağa çalışır. O, dərslərdən vaxtlarda da tələbələrinə zaman ayırır".

"Anar mənim sevimli professorum olub. O, materialı çox yaxşı anlayırdı və izah edirdi. Professor çox nümunəvi dərs keçir, heç vaxt dərsləri necə keçdiyini hiss etməirdim. Onun verdiyi qiymətlər çox ədalətli idi, hərçənd ki, ondan qiymət almaq asan başa gəlmirdi. Şəxs olaraq o, çox yaxşı insandır, hər zaman öz tələbələrinə kömək etməyə, səmimiyyətlə onların qayğısına qalmağa hazırdır".

"Əhmədov Minnesota Universitetinin ən yaxşı professorlarından biri idi. Sınıfdə mövzuları diqqətlə izah edir və bir çox nümunələr verir. O, həmçinin mühazirələr və iş saatlarında əvəzsizdir. Onun testləri imtahan nümunələrinə oxşardır, amma bir az daha mürəkkəbdir. Mən onu riyaziyyatı, hesablamaları həqiqətən öyrənmək istəyən tələbələrə çox məsləhət görürəm".

"Professor Əhmədovun mühazirələri çox faydalı və aydın başa düşüləndir. Onun ev tapşırıqlarından bəzilərini çətin idi, amma mən dərs vaxtı ondan çox kömək aldım. Onun testləri (seçilən imtahanlar üzrə) bütövlükdə ədalətli və qiymətləndirmə siyasəti çox ağıllı idi".

"Əla professordur. Kursun materialını ətraflı başa salır".

"Yaxşı müəllimdir. O, dərsi çox məharətlə keçir".

yükdür və onların gələcəkdə uğurlu bir mütəxəssis kimi yetişməsinə çox köməklik edə bilər.

- Siz dünyanın fərqli universitetlərində ali təhsil almısınız. Ali təhsilin həyatınızda rolunu necə qiymətləndirirsiniz?

- Ali təhsilin mənim həyatımda rolu çox mühüm olub. ABŞ-da Kaliforniya Universiteti, Berkli və Princeton universitetlərində bir sıra ən güclü riyaziyyatçıları dərslər almışam və onlardan riyaziyyatın topologiya sahəsinə öyrənmişəm. Böyük qardaşım Azər Əhmədovun (hazırda o da mənim kimi ABŞ-da riyaziyyat sahəsində professor kimi çalışır və ABŞ-in Yale Universitetində doktorluq elmi dərəcəsi alıb) mənim ali təhsilimdə rolu böyükdür. Bu mentorlar və professorların mənim təhsilimdə rolu həlledici olub.

- Siz ABŞ-dən əvvəl Avropa universitetlərində çalışmışınız. Necə oldu ki, Amerikada işləməyə qərar verdiniz? Amerikada hansı çətinliklərlə üzləşdiniz?

- Mən təhsilimin böyük bir hissəsini Amerikada bitirmişəm və bura mənə Azərbaycanın sonra ikinci vətən sayılır. Bu səbəbdən məhz Amerikada çalışmağa və daimi elmi karyeramı burada qurmağa qərar verdim. Tez-tez Avropa

mar strukturlar qurulub. Bu işimlə əlaqəli məqalələrim riyaziyyat sahəsində məşhur olan "Inventiones Mathematicae", "Advances in Mathematics", "Journal of European Math Society", "Journal of Topology" üçün mükafatı öz sahəsində seçilmiş alimlərə verilir. Qeyd edirəm ki, mən 2012-ci ildə çox prestijli sayılan "Sloan" Fondunun mü-

- "Simons" Fondunun təqaüdünü qazandıq. Bildiyimiz görə universitet bu il yalnız sizin namizədliyinizi dəstəkləyib. Bu təqaüd sizin üçün hansı imkanlar açıır. Təəssüratlarınız necədir?

- Amerikanın "Simons" Fondu 2018-ci il üzrə ABŞ və Kanadanın nüfuzlu universitetlərində tədqiqatçıları apan 52 alimə təqaüd ayırıb. Başqa ali məktəblər kimi, bizim universitetdən də hər il bir neçə daimi professorun namizədliyi irəli sürülür, ancaq son qərar "Simons" Fondu Seçim Komitəsi tərəfindən qəbul edilir. "Simons" Fondunun mükafatı öz sahəsində seçilmiş alimlərə verilir. Qeyd edirəm ki, mən 2012-ci ildə çox prestijli sayılan "Sloan" Fondunun mü-

- Bəli, sərbəst iş rejimi var. Məsələn, mən həftənin dörd günü (saat 9.00 - 16.00 arası) mühazirələr oxuyur, seminarlar aparır, çıxışlara qoşulur, tələbələrimlə görüşür və müəyyən komitə iclaslarında iştirak edirəm. İş saatım adətən evdə elmi layihələrim üzərində düşünməklə davam edir. Qeyd edirəm ki, müəyyən və seminar saatlarını professorlar özləri müəyyən edirlər.

- İmpakt-faktorlu jurnallarda çap olunmaq alimlərin vəziyyətinə, durumuna necə təsir edir?

- Bəli, impakt-faktorlu jurnallarda çap olunmaq alimlərin vəziyyətinə yaxından təsir edir. Müəyyən daimi professor titullarının (asistent-professor, associate-professor və ya full-professor) verilməsində yüksək impakt-faktorlu jurnallarda çap olunmaq çox mühüm rol oynayır.

- Bu gün ABŞ-da elmə yanaşma necədir? Birləşmiş Ştatlarda elmə hansı mənbələrdən maliyyələşdirilir?

- Birləşmiş Ştatlarda elmə və təhsilə yanaşma çox yüksək səviyyədedir. Tələbələrin, aspirantların və alimlərin uğur qazanması üçün hər cür şərait yaradılıb. Elmə və təhsilə böyük qrantlar ayrılır

Məktəblilərarası II Robot Olimpiadasının qalibləri mükafatlandırılıb

İyunun 6-da Məktəblilərarası II Robot Olimpiadası qaliblərinin mükafatlandırılması mərasimi keçirilib.

Olimpiadanın keçirilməsində əsas məqsəd məktəblilər arasında robototexnika sahəsinə marağı artırmaq, robot texnologiyalarından sərbəst istifadə bacarığını formalaşdırmaq və Azərbaycanda İKT sahəsi üzrə peşəkar kadrların hazırlanmasına şərait yaratmaqdan ibarətdir.

Tədbirdə təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov, bir sıra dövlət və özəl qurumların və təhsil müəssisələrinin rəhbərləri, tanınmış ziyalılar, münisflər heyətinin sədrləri, üzvləri, olimpiada qalibləri və təhsil ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak ediblər.

Dövlət himni səsləndirildikdən sonra "İstək" liseyinin direktoru Samir Şəmiyev olimpiadanın keçirilməsi və təşkili haqqında iştirakçılara məlumat verib. Bildirilib ki,

bu il Məktəblilərarası Robot Olimpiadasında iştirak edən məktəblilərin sayı artıb. Belə ki, olimpiadaya Bakı, Sumqayıt, Şirvan, Quba, Mingəçevir, Gəncə, Ağdaş, Lənkəran və Şəki şəhərlərindən 200-ə yaxın şagird qatılıb.

Daha sonra təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov məktəblilər arasında keçirilən olimpiadanın əhəmiyyətindən danışdı. Azərbaycan məktəblilərinin beynəlxalq fənn və layihə olimpiadalarında, o cümlədən robototexnika sahəsində keçirilən olimpiadalarda uğurla təmsil olunduğunu diqqətə çatdıran nazir müavini şagirdlərin qazandığı nailiyyətlərdən söz açdı.

Tədbirdə Məktəblilərarası II Robot Olimpiadasının gedişatını əks etdirən videoçarx nümayiş olunub.

4 kateqoriya — "Line follower", "Legó sumo" və "Hardware control" və "Drone Racing" kateqoriyaları üzrə təşkil olunan olimpiada

dada Bakı, Sumqayıt, Şirvan, Quba, Mingəçevir, Gəncə, Ağdaş, Lənkəran, Şəki şəhərlərini təmsil edən 33 məktəbdən 200-ə yaxın şagird 86 layihə ilə çıxış edib. Layihələr Azərbaycan Robototexnika Mühəndisliyi Akademiyası, STEP Kompüter Akademiyası və "İstək" liseyinin beynəlxalq təcrübəyə malik mütəxəssislərindən ibarət münisflər heyəti tərəfindən qiymətləndirilib.

Sonda qalib gələn şagirdlərə medal, diplom, sertifikat və qiymətli hədiyyələr təqdim olunub.

Məktəblilərarası II Robot Olimpiadası Təhsil Nazirliyi və "İstək" liseyinin birgə təşkilatlığı, Azərbaycan Robototexnika Mühəndisliyi Akademiyası (AREA), "Microsoft Azərbaycan" şirkəti, First Global, STEP Kiçik Kompüter Akademiyası və "Mars Academi"-nin tərəfdaşlığı ilə həyata keçirilib.

"Made in Azerbaijan-3"-ün qalibləri Türkiyə texnoparklarının təcrübəsini öyrənirlər

"Made in Azerbaijan-3" biznes ideya müsabiqəsinin qalibləri və yarışın təşkilat komitəsinin üzvləri Türkiyənin aparıcı universitetlərində olublar.

"Kapital Bank"-ın maliyyə dəstəyi ilə baş tutan səfərin məqsədi Türkiyənin aparıcı universitetlərinin startap və texnopark təcrübəsini öyrənmək olub. UNEC-in Karyera Mərkəzinin direktoru Fuad Əliyev, İnnovativ Biznes İnkubatoru direktoru Mircahid Həsənov və qaliblər-Eşqin Cəfərov, Elçin Süleymanov, Toğrul Mirzəyev İstanbul Texniki Universiteti (İTÜ) və Yıldız Texnik Universitetinin (YTU) texnopark və biznes inkubatorları ilə tanış olublar.

İstanbul Texniki Universitetində UNEC-in nümayəndə heyətinə texnoparkın fəaliyyəti, startapları və həyata keçirdikləri layihələr haqqında ətraflı məlumat verilib, həmçinin yeni startap məhsulları və xidmətlər nümayiş olunub. Gö-

UNEC təmsilçiləri İstanbul və Yıldız texniki universitetlərində olublar

rüşdə texnoparklarla beynəlxalq təşkilatların üzvlük məsələləri də müzakirə edilib.

UNEC nümayəndələri səfərin ikinci günü Türkiyənin zəngin təcrübəyə və ən böyük texnoparkına sahib olan Yıldız Texnik Universitetində olublar. M.Həsənov onlara UNEC-in İnnovativ Biznes İnkubatoru, startaplar və "Made in Azerbaijan" biznes ideya müsabiqəsi barədə məlumat verib. Sonra UNEC-in tələbələri texnoparkın rəhbərliyi qarşısında qalib olduqları layihə ilə bağlı təqdimatla çıxış ediblər.

Görüş zamanı YTU-nun nümayəndələri biznes yarışlar, startaplar və ən son yeniliklər barədə danışdılar. Sonra ziyarətçilər universitetin Davutpaşa tədris binasında fəaliyyət göstərən texnopark, star-

tap və müasir texnologiyalarla təchiz edilən emalatxanalara baxış keçiriblər. YTU-nun Biznes İnkubatorunda Medron Texnoloji şirkətinin məhsulları və layihələri ilə tanış olublar.

Səfər çərçivəsində UNEC İnnovativ Biznes İnkubatoru ilə İTÜ və YTU Texnoparkları arasında əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub, birgə seminar, təlim və layihələrin həyata keçirilməsi və təcrübə mübadiləsinin genişləndirilməsinə dair razılıqlar əldə edilib.

Qeyd edək ki, "Made in Azerbaijan-3" biznes ideya müsabiqəsi Təhsil Nazirliyi, Gənclər və İdman Nazirliyi, "Kapital Bank" ASC və UNEC-in birgə təşkilatlığı ilə tələbələr arasında keçirilib.

Peşə Təhsil Mərkəzində işləmək istəyən ixtisaslı mütəxəssislərin nəzərinə!

Azərbaycan və Koreya hökumətləri arasındakı razılaşmaya uyğun olaraq, *Koreya İqtisadi İnkişaf və Əməkdaşlıq Fondunun maliyyə dəstəyi ilə Sənaye və İnnovasiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzi*nin bazasında Koreya təhsil standartları əsasında yaradılan Peşə Təhsil Mərkəzinə aşağıdakı sahələr üzrə ixtisaslı mütəxəssislərin işə qəbulu elan edilir:

- İKT (Veb-dizayn, Şəbəkənin quraşdırılması və təmiri, Proqramlaşdırma)
- Avtomobil (Mühərrikin təmiri, Korpusun təmiri və boyanması, Elektrik)
- Mexanika (Ümumi mexanika, CNC-Tornaçı və frezləmə dəzgahlarının işi, Auto CAD/CAM)
- Sənaye sahəsində quraşdırma (Xüsusi qaynaq, Qovs qaynaq Santexnika)
- Elektrik (PLC & idarəetmə qurğusu, Elektromontaj işləri, Texniki xidmət)
- Elektronika (Elektrik avadanlıqlarının təmiri, Rəqəmsal -Mikroprosessor, Analog -Ümumi elektron sxemlər)

- Avtomatlaşdırma (İstehsal proseslərinin avtomatlaşdırılması, Hidravlika, Pnevmatika)

- İnaaat (Auto CAD, Dülğər, İnteryer)

Müvafiq sahələr üzrə ali və orta ixtisas təhsilinə, həmçinin bu sahədə minimum 2 il iş təcrübəsinə malik olan mütəxəssislər işə qəbul üçün müraciət edə bilərlər.

İşə qəbul olunan mütəxəssislərə 2 ay müddətində Bakıda koreyalı mütəxəssislər tərəfindən təlimlər keçiriləcək. Mütəxəssislər növbəti 3 ay ərzində işə Koreyada keçirilən təlimlərdə iştirak edəcəklər. Təlimlər ödənişsizdir.

Qəbul seçim yolu ilə aparılır. Seçim zamanı ingilis dilini bilən namizədlərə üstünlük verəcəkdir. Əməkhaqqı yüksəkdir.

İşləmək istəyən ixtisaslı mütəxəssislər iyulun 1-dək CV-lərini office@vet.edu.gov.az elektron poçt ünvanına göndərməliyərlər.

Ətraflı məlumat almaq üçün 599-12-77 telefon nömrəsi ilə əlaqə saxlamaq olar.

"Lənkəran iqtisadi rayonunda Regional Model Peşə Təhsil Mərkəzinin yaradılması" layihəsinin təqdimatı

İyunun 6-da Cəlilabadda "Lənkəran iqtisadi rayonunda Regional Model Peşə Təhsil Mərkəzinin yaradılması" layihəsinin təqdimat mərasimi keçirilib.

Mərasim Avropa İttifaqı (Aİ) və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İkişaf Proqramının (BMTİP) təşkilatlığı ilə həyata keçirilən "Azərbaycanda peşə təhsili və təlimi mərkəzlərinin müasirləşdirilməsi" layihəsi çərçivəsində Lənkəran regional komponenti üzrə təşkil olunub. Layihənin məqsədi Lənkəran iqtisadi rayonunda Regional Model Peşə Təhsil Mərkəzinin yaradılmasına dəstək göstərmək və peşə təhsilinin keyfiyyətini artırmaqdır.

Tədbir iştirakçıları əvvəlcə Heydər Əliyev Mərkəzində ümum-

milli liderin abidəsi önünə gül dəstələri düzərək xatirəsini ehtiramla yad ediblər.

Aİ-nin Azərbaycandakı Nümayəndəliyinin rəhbəri, səfir Kestutis Yankauskas, BMTİP-nin Rezident Nümayəndəsinin müavini Alesandro Frakassetti, Avropa Komissiyasının Qonşuluq Siyasəti və Gənclik Dəstəyi Dəstəklənən Danışığı üzrə Baş Direktorluğun direktoru Lorens Meredit, Cəlilabad Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Namiq Zeynalov, Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin şöbə müdiri Amil Əlilili çıxış edərək təqdim olunan layihənin Lənkəran iqtisadi rayonunda peşə təhsilinin inkişafında mühüm rol oynayacağına vurğulayıb, layihənin icrası isti-

qamətində uğurlar arzulayıblar.

Layihə rəhbəri Eltək İsmayilov təqdimatla çıxış edərək tədbir iştirakçılarına layihənin icra mexanizmi, fəaliyyətləri və peşə təhsilinin inkişafı sahəsində əhəmiyyəti barədə geniş məlumat verib.

Tədbirdə Təhsil Nazirliyinin, Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin, "Azərbaycanda peşə təhsili və təlimi mərkəzlərinin müasirləşdirilməsi" layihəsinin əməkdaşları, peşə təhsili müəssisələrinin və digər qurumların nümayəndələri, özəl sektorun təmsilçiləri iştirak edib.

Sonda layihə çərçivəsində görülməli işlər barəsində qarşılıqlı fikirlər mübadiləsi aparılıb, maraqlı diqqətə layiq məsələlər müzakirə edilmişdir.

Avropa İttifaqı peşə təhsilindəki dəyişikliklərdən razıdır

İKT sektoru xüsusi fərqlənib

← Övvəlki səh.1

Ruhiyyə DAŞSALAHLI

Məsələn, elə həmin il yaradılan Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi bu sahənin inkişafında həyata keçirilən tədbirlərin bir mərkəzəndə idarə olunmasına gətirib çıxarıb. Peşə təhsili sahəsində real bazarın tələblərinə uyğun daha çevik idarəetmə mexanizmi yaradılıb.

Dövlət başçısının Fərmanı ilə "Azərbaycan Respublikasında peşə təhsili və təliminin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi" təsdiq olunub. Peşə təhsili və təliminin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi 2020-ci ilədək strateji baxış, 2025-ci ilə-

dək uzunmüddətli baxış və 2025-ci ildən sonrakı dövr üçün hədəf baxış olmaqla, müasir tələblərə cavab verən və ölkəmizin realiqlarına uyğun peşə təhsilinin yenidən qurulmasını özündə ehtiva edir.

Nəhayət, bu il aprelin 24-də "Peşə təhsili haqqında" qanun Milli Məclis tərəfindən qəbul edilib. Qanunun qəbulu bu sahədə işlək mexanizmin yaradılmasına xidmət edir.

Bundan əlavə, 70 ixtisasın təhsil proqramları (kurikulumları), o cümlədən 159 yeni modul/dərsliklər hazırlanıb, 200-dən çox müəllim kurikulumlarının hazırlanması, pedaqogika və didaktika üzrə təlimlərə cəlb edilib, 20-dən çox ölkənin peşə təhsili sahəsində təcrübəsi öyrənilib. Həmçinin 10-a qədər beynəlxalq və yerli layihədə

xarici və yerli ekspertlərlə, o cümlədən vətəndaş cəmiyyətləri ilə birgə əməkdaşlıq həyata keçirilib.

Rasionallaşdırma və optimallaşdırma tədbirləri çərçivəsində 34 peşə təhsili müəssisəsinin bazasında 14 ixtisaslaşmış Peşə Təhsil Mərkəzi yaradılıb. 21 peşə təhsili müəssisəsinin bazasında 10 Peşə Təhsil Mərkəzinin yaradılması ilə bağlı təklif hazırlanıb.

Turizm və kənd təsərrüfatı sahəsində ixtisaslaşmış Qəbələ Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzi açılıb, Koreya modeli əsasında sənaye və innovasiyalar sahəsində 8 ixtisas üzrə tədris aparılacaq peşə təhsil mərkəzinin tikintisinə başlanılıb. Regionlarda fəaliyyət göstərən 1000-dən çox sahibkarlıq subyektləri ilə əməkdaşlıq müqavilələrinin imzalanması da bu tədbirlərəndir.

Nədən narazılırdır?

Sadalanmalar peşə təhsilinin inkişafı istiqamətində həyata keçirilən çoxsaylı tədbirlərdən sadəcə bir neçəsidir. Bu tədbirlər göstərir ki, ölkədə sistemli xarakter daşıyan təhsil siyasəti həyata keçirilir. Ancaq məsələ bununla bitmir.

Məlumdur ki, investisiya qoyuluşuna

dair qərara təsir göstərən faktorlardan biri kimi əmək bazarının potensialı göstərilir. Avropa İttifaqının hesabatında vurğulanı ki, ixtisaslı işçi qüvvəsinin çatışmazlığı investisiya qoyuluşuna böyük əngəl törədə bilər. Bu il Avropa İttifaqı şirkətlərinin işçi sayını artırmaq planları fonunda işçi qüvvəsinin peşəkarlığını artırılması hər zamanından daha önəmlidir. Əmək bazarı göstəricilərindən işçilərin ixtisas və bacarıqları, məhsuldarlığı, o cümlədən əməyin dəyərinə immiqrasiya siyasətləri bu il ortalamada göstəricidən daha yaxşı qiymətləndirilib. Təhsil və peşə təhsilinin keyfiyyətinə dair fikirlərdə 2017-ci ilə müqayisədə müsbət irəliləyiş olsa da, onlar aşağı səviyədə başlayır və bu səbəbdən Azərbaycandakı Avropa şirkətləri tərəfindən aşağı qiymətləndirilir.

Hesabatda ixtisaslı kadrların mövcudluğu 2018-ci ildə nəzərəçarpan mənfəi dəyişikliyin müşahidə olunduğu ikinci biznes göstəricisi kimi dəyərləndirilib. Aİ şirkətlərinin 37 faizi üzləşdikləri problemlərin birinin məhz bu amillə - ixtisaslı kadrların çatışmazlığı ilə izah edib. Ötən il olduğu kimi, bazarda ixtisaslı kadrların çatışmazlığından ən çox şikayət edən Aİ şirkətləri peşəkar, elmi və texniki fəaliyyət sahə-

lərini əhatə edib.

Bununla belə, ixtisaslı kadrların çatışmazlığı hələ ki, Aİ şirkətlərinin investisiya qərarlarına, işəgötürmə planlarına, yaxud öz şirkətlərinə dair qısamüddətli planlarına mənfəi təsir göstərmir. Bu da onunla izah oluna bilər ki, region daxilində alternativ investisiya məkanlarında mühüm bacarıqlara malik kadrların mövcudluğu ilə bağlı çətinlik artır.

Hesabatda çıxış yolu da göstərilir

Təhsil və ixtisaslaşma səviyyəsi əmək bazarının keyfiyyətini müəyyənləşdirən əsas faktorlardır. Başlanılan islahatların nəticə verməsi uzunmüddətli proses olduğundan bu sahənin inkişafı üçün şirkətlərin ehtiyaclarını daha yaxşı ödəyən yüksək keyfiyyətli və hərtərəfli təhsil sisteminin və peşə təhsil proqramlarının hazırlanmasına özəl sektorun cəlb edilməsi mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bu məqsədlə, Avropa şirkətləri PTT üzrə Yol Xəritəsinin uğurla həyata keçirilməsi istiqamətində dövlət və özəl sektor arasında dialoqu dəstəkləməyə hazır olduqlarını bildirirlər.

Azərbaycan olimpiada hərəkətində mövqeyini möhkəmləndirir

Şagirdlərimiz medalların sayını artırır

◀ Əvvəli səh.1

Oruc MUSTAFAYEV

Dünyanın 23 ölkəsinin iştirak etdiyi bilik yarışmasında Azərbaycan 4 şagird və 2 komanda rəhbəri olmaqla 6 nəfərlik heyətlə təmsil olunub. Qalibləri daha yaxından tanıyaq.

"Əldə etdiyim nəticədə müəllimlərimin əməyi çox oldu"

Məhəmmədcan Məhəmmədcanov, akademik Zərifə Əliyeva adına liseyin eksperimental pilot siniflərinin 11-ci sinif şagirdi: - 16 dekabr 2001-ci il tarixində Bakı şəhərində anadan olub. 2007-ci ildə Naxçıvan şəhər 7 nömrəli tam orta məktəbin 1-ci sinfinə daxil olub. Hazırda Xalqlar

"Qazandığım uğurlara görə dövlətimizə minnətdaram"

Mehdi Ağacanov, Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyin 11-ci sinif şagirdi: - 17 iyun 2001-ci il tarixində Bakı şəhərində ziyalı ailəsində anadan olub. 2007-ci ildə Bakıdakı 165 nömrəli tam orta məktəbin 1 sinfinə daxil olub. VIII sinifdə oxuyarkən fizika fənn olimpiadalarında fərqlənib. Əldə etdiyi yüksək nəticələr nəzərə alınaraq Təhsil Nazirliyi tərəfindən təşkil olunan xüsusi olimpiada hazırlıq kurslarına dəvət olunub. Bununla da beynəlxalq olimpiada hərəkətinin fəal iştirakçılardan biri kimi 2016-cı ildə Qazaxıstanın Almatı şəhərində hər il keçirilən Jautkov, 2017-ci ildə İndoneziyanın paytaxtı Cakarta da keçirilən Ümumdünya İPHO fizika olim-

bir gün dincəldilər. Nəzəri məsələlər olduqca maraqlı idi. Şagirdlərimiz 2 medal qazandılar. Ümid edirəm ki, növbəti olimpiadalarda uğurlarımız daha yüksək olacaq. Deməliyəm ki, olimpiada sualları orta məktəbin tədris proqramlarından kənar çıxır, onları cavablandırmaq üçün dərin hazırlıq mərhələsi çox vacibdir. Uşaqlarımız lazımı hazırlıq mərhələsi keçdiyindən olimpiadanın sual və tapşırıqlarına cavab verə bildilər. Məlumdur ki, bu cür olimpiadalar gələn şagirdlər öz ölkələrində xüsusi hazırlıq keçirlər. Yəni, kompleks hazırlıq tələb olunur. Adətən beynəlxalq olimpiadaların bağlanış mərasimi, qaliblərin mükafatlandırılması çox yüksək səviyyədə təşkil olunur. Qalib komandanın şərəfinə dövlət bayrağının qaldırılması mərasiminə bu ölkənin diplomatik nümayəndəliyinin əməkdaşları da qatılır, bu isə şagirdləri və koman-

dostluğu "İstək" liseyinin XI sinif şagirdidir. 2016-2017-ci illərdə Asiya Fizika, Beynəlxalq Fizika, Jautkov, Beynəlxalq Meqapolis olimpiadalarında iştirak edib. 2016-cı ildə Rusiyada keçirilən Fizika Olimpiadasında qızıl, "İstedadların hazırlığı" laboratoriyası müsabiqəsində bürünc medal qazanıb. 2017-ci ildə isə qızıl medala layiq görülmüşdür.

piadalarında iştirak edib. 2017-ci ildə Moskvada keçirilən məktəblilərin fizika, riyaziyyat, informatika və kimya olimpiadasında paytaxt Bakımı təmsil edərək bürünc, cari ilin mayında isə 2-ci EuPHO Avropa üzrə fizika fənn olimpiadasında gümüş medallara layiq görülmüşdür.

- Moskva Olimpiadası bizim üçün uğurlu keçdi. Medallar uğrunda güclü rəqabət var idi. 2 mərhələdə keçən Avropa olimpiadasında təqdim olunan tapşırıqlar xeyli çətin idi. Lakin ciddi hazırlıq keçdiyimizdən uğur qazana bildik. Qazandığım uğurlara görə valideynlərimə, müəllimlərimə, Təhsil Nazirliyinə və dövlətimizə minnətdaram. Hazırda Portuqaliyanın paytaxtı Lissabon şəhərində məktəblilər arasında keçiriləcək Ümumdünya İPHO olimpiadasında yüksək nəticə göstərmək üçün hazırlaşaram.

"Şagirdlərimizin hazırlığını çox yüksək qiymətləndirirəm"

Komandanızın rəhbəri Naqif Nəbiyev: - Moskvada keçirilən Avropa Fizika Olimpiadasının nəticələrini yüksək qiymətləndirmək olar. Olimpiada 2 mərhələdə - 5 saat davam edən eksperimental və nəzəri mərhələdə keçdi. Eksperimental mərhələdən sonra şagirdlər

danı daha da ruhlandırır. Bu çox arzuolunan haldır.

Bizi qarşıdan, iyulun sonlarında Portuqaliyada keçiriləcək Dünya Fizika Olimpiadası gözləyir. Avropa Olimpiadasında medal qazanmış hər iki şagirdimiz dünya olimpiadasında iştirak etmək hüququ qazanıb. Digər şagirdlərimiz isə respublika fənn olimpiadasının nəticələrinə əsasən uğur qazanmış məktəblilər arasında seçiləcək. Ümid edirəm ki, görülən işlər sayəsində şagirdlərimiz növbəti mərhələdə də ölkəmizi layiqincə təmsil edəcəklər. Ümumiyyətlə, olimpiada ənənələrimizi populyarlaşdırmaqlıq ki, şagirdlərimizin bu cür bilik yarışlarına marağı artsin. Şagirdlərimizin hazırlığını çox yüksək qiymətləndirirəm. Bu vaxta qədər şagirdlərimizdən 2 nəfər qızıl medal qazanıb, onlar xarici universitetlərdə təhsil alırlar.

Qeyd edək ki, Təhsil Nazirliyinin beynəlxalq olimpiadalara hazırlıq prosesinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində gördüyü məqsədyönlü tədbirlər sayəsində şagirdlərimiz bir sıra mötəbər bilik yarışlarında uğur qazanıblar. Nazirlik tərəfindən Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü, Kimya-biologiya təmayüllü liseylərdə yaradılmış Beynəlxalq olimpiadalara hazırlıq mərkəzləri istedadlı şagirdlərin olimpiadalarda yüksək səviyyədə iştirakını təmin edib.

Süni intellektli müəllim

◀ Əvvəli səh.1

Rüstəm QARAXANLI

Ümumiyyətlə, öcnəbi dilinin öyrənilməsi üçün müxtəlif belə proqramlar mövcuddur. Müasir servislər bu istiqamətdə yeni-yeni kəşfləri sınaqdan çıxarırlar. Məsələn, "Duolingo" proqramı xarici dillərin öyrənilməsi üçün öz botunu təklif edir. Tələbə, yaxud şagird çət-bota suallarını verir və dərhal da cavab alır. Bu, bilirsiniz kimlər üçün yaxşı yenilikdir? Dili öyrənilmə təcrübə sarıdan əziyyət çəkənlər üçün. Təcrübə lazımdır? Buyur, nə qədər istəyirsiniz ünsiyyətdə ol.

Bu yeniliyin bazarda az öncə peyda olmasına baxmayaraq, hesab edilir ki, qısa zamanda sonra onlar da repetitorlar kimi tarixə qovuşa bilərlər. Niyə? Ona görə ki, elm və texnologiya çox sürətlə inkişaf edir və sabah daha mükəmməlinin peyda olacağı gün kimi aydındır. İnsanın mükəmməl təhsil alməsi üçün çət tipli robotların mövcudluğu yətlərli deyil. "Microsoft"un dillərin öyrənilməsi üçün hazırladığı "Parla" proqramı bu istiqamətdə bir yenilik sayıla bilər. "Parla"-ni müəllimin "rəqəmsallaşması" istiqamətində ilkin addım da hesab edirlər. Xüsusi texnologiya şagirdin savadını analiz edir və onun qabiliyyətinə uyğun proqram hazırlayır. Alqoritmin müəllimləri hesab edilir ki, proqram şagirdlərə verilmiş suallar, onlardan alınan cavablar və buraxılmış səhvlərə əsaslanaraq hər bir kəsə fərdi yanaşmaya nail ola bilər. "Microsoft" və "Parla" tədaviyə yeni terminin daxil olmasına da şərait yaradıb: "Cib müəllimləri".

Robotlar problem həll etməyə gəlir

Süni intellekt meydana çıxandan insan haqlı şəkildə qorxmağa başlayıb: o, ya mən? Robotlar işimizi ölməzəndə alacaq, ya yox? "Forbes" jurnalının yazdığına görə, "Bot.Me: A Revolutionary Partnership" in araşdırmasında iştirak edənlərin 63%-i pozitiv düşüncüdür. Onların fikrincə, alqoritmlər bizə bir çox probleminin həllində kömək edəcəklər. Əgər biz təhsildən danışırsaq, söhbət hansı köməkdən gedir?

1. Savadlı müəllim çatışmazlığı. İnkişaf etməkdə olan ölkələrdə ixtisaslı müəllimlərin azlığı problemi xüsusilə qabarıq bürüzə verilir. "PISA 2009"-a görə, Brazilyada müəllimlərin üçdə biri orta məktəbi güc-bəla ilə bitirir. Meksikada müəllimlərin 70%-i "Müəllimlərin milli yoxlanışı"ndan keçə bilməyib. Çin, Yaponiya, Hindistan kimi

Alqoritmlərin kütləvi tətbiqi təhsil problemlərinin həllində növbəti mərhələnin əsasını qoya bilər

çoxmilyonlu ölkələrdə də müəllim çatışmazlığı var. Savadlı müəllim azlığı problemin bir tərəfidir. İkinci tərəf ondan ibarətdir ki, orta və ali məktəblərdə şagird və tələbələr verilmiş tapşırıqı eyni dərəcədə dərk və əxz edə bilmirlər. Kimisi elə birinci dərəcə anlaşıq, kimisi üçün ən azı 5 dərəcə lazımdır ki, mənimsəsin. Riyaziyyat üzrə onlayn-platforma olan "Third Space Learning"-in müəllimləri elə bir alqoritm hazırlayıblar ki, şagird və tələbələr müəllimlərin münasibətini analiz edib nəticə verir. Hesab edilir ki, bu alqoritm dərsləri fərdiləşdirərək geridə qalan şagird və tələbələrin öndə olanların səviyyəsinə çatmasına kömək edəcək.

2. Əlçatan təhsil. Aydındır ki, yoxsul ailələrin uşaqlarının universitetdə oxumaları, repetitor xidmətindən istifadə etmələri bir çox halda mümkünsüzdür. 2003-cü ilin statistikasına görə, Latın Amerikasında 4-17 yaşlarında 23 milyon uşaq tam təhsilsiz olub. 4-5 yaşlı uşaqların 30%-i məktəbə ayaq belə basmayıb ki, lap imkansız ailələrin bu yaş qrupu uşaqları üçün göstərici 40% olub.

Ucbar bölgələrdə yaşayan əhəlinin kasıb qisminin uşaqlarının məktəbə getmək üçün heç bir imkan yoxdur. Yəni Latın Amerikasında 13-17 yaşlı uşaqların yalnız 60%-i orta məktəbə gedir. İlk məktəbə dair göstərici 14%-dir. "World Economic Forum 2008"-in məlumatına görə, Brazilyada uşaqların 41, Meksikada isə 35%-i orta məktəbi sonadək oxuya bilər.

Son 2-3 ildə də bu göstəricilər köklü dəyişikliyə uğramayıb. İndinin özündə də Latın Amerikasında 15-24 yaşlı 20 milyondan çox gənəni oxuyur, nə də işləyir. 2016-cı ilin statistikasına əsasən, Latın Amerikasındakı gənclərin 70%-i məktəb təhsilini başa vurmur. Bu baxımdan istisna deyil ki, meydana çıxan alqoritmlər bu problemin tam da olmasa, qismən aradan qaldırılmasına köməklik etsin. Çünki belə süni intellekt tək dilləri deyil, digər elmləri də "tədris edə" bilər.

3. Fərdiləşmə. RAND korporasiyasının "Melinda və Bill Qeyts Fondu" üçün hazırladığı hesabatda iddia edilir ki, "cib müəllim"-ndən istifadə edən uşaqlar təhsil sahəsində adi müəllimlə məşğul olan həmyaşıdlardan qabağa getməyə müvəffəq olublar. Hər bir şagird, yaxud tələbəyə fərdi yanaşma hesabına dərəcə tez əxz olunur və hamı tərəfindən başa düşülür.

Əfsənəvi Robin Uilyamsın "Ölü şairlər cəmiyyəti" filmi xatırlayırıq? Adətən ən yaxşı müəllim o müəllimdir ki, hər bir tələbəsinə fərdi yol, çıxır tapa bilər. Yaxşı pedaqoq yalnız kitabdan oxumur, yaxud mühazirəni dikte edib getmir. O, auditoriyada maraqlı oyaqdır. Universitet və məktəblərdəki hazırkı təhsil sistemi müəllimin bir uşağa və ya gənəcə nisbətən çox vaxt ayırmasına imkan vermir. Sınıflarda 30 və daha çox uşaq təhsil alır. Əgər müəllim hər bir nəfərə fərdi yanaşsa, bir məktəb üçün yüzlərlə, minlərlə müəllim lazımdır. Odur ki, bu gün müəllimlərin elektron köməkçiləri və çət-botları prosesi xeyli asanlaşdırır. Süni intellektli müəllimin əsas vəzifəsi hər kəsə fərdi yanaşma təbiiq etməklə onun imkan və qabiliyyətlərini üzə çıxarıb xüsusi proqramı işə salmaqdır.

Onlar artıq həyatımızdadır

"Bot.Me: A Revolutionary Partnership PwC"-nin keçirdiyi, texnologiy ekspertlərin və biznesmenlərin respondent olduqları sorğuda belə bir sual qoyulub: yaxın illərdə hansı peşələr süni intellektlə əvəzlənəcək? 58% hesab edir ki, qarşıdakı 5 ildə təhsil ocaqlarında yazı taxtası qarşısında görməyə alışdığımız şəxsi - müəllimi robotlar əvəz edəcək. Smartfonda "elektron müəllim"lərin peyda olması təhsilin bir çox probleminin həll edilməsinə səbəb olacaq.

2014-cü ildə bütün dünya üzrə 780 milyon nəfər tam təhsilsiz idi. Alqoritmlər heç bir təhsil müəssisəsi olmadan tam pulsuz şəkildə milyonlarla insana savad verə bilərlər. Süni intellektli müəllimlər artıq həyatımızdadırlar, düzdür, hələlik ənənəvi müəllimlərə yardımçı qismində. "Melinda və Bill Qeyts Fondu" nun araşdırmalarına görə, Amerikada yalnız 17 məktəbdə uşaqların yarısı "elektron müəllim"lərin xidmətlərindən istifadə edir. Söhbət kifayət qədər varlı Amerika cəmiyyətindən gedir. Odur ki, yaxın 5-10 ildə təhsil sisteminin canlı müəllimlərsiz ötürülməyə yəqindir. Ancaq texnologi inkişafın sürəti onu da göstərir ki, pilotsuz avtomobillərin yollarımızda peyda olma ehtimalı nə qədər güclüdirsə, süni intellektli müəllimlərin də savad problemi ilə məşğul olacaqları gün bir o qədər yaxındadır.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti – 100

Sələflərin yadigarları

Ülviyyə İSMAYİLOVA,
Bakı şəhər 55 nömrəli tam orta
məktəb və 6 nömrəli məktəb-
liseyin tarix müəllimi

Şagirdlər AXC dövründə yaşayıb-
yaratmış mədəniyyət xadimlərinin
prototiplərini yaradıblar

Məlum olduğu kimi, bu il Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 illik yubileyidir. Bu baxımdan 2018-ci il ölkəmizdə “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli” elan etməsi Prezident İlham Əliyevin dövlətçilik tariximizə verdiyi yüksək dəyərini göstəricisidir.

Cümhuriyyətin 100 illik yubileyi münasibətlə “İl” çərçivəsində müxtəlif layihələr həyata keçirilir. Şanlı tariximiz AXC ilə bağlı biz də bir tədbir keçirmək haqqında fikirləşirdik. Belə bir məqamda Bakı şəhəri 126 nömrəli tam orta məktəbin tarix müəllimi Şirincan Məmmədovanın 100 illiyə töhfə vermək məqsədilə mənə “eTwinning” Avropa İttifaqının Fasiləsiz Təhsil Programı çərçivəsində bu mövzunu əhatə edəcək

Beləliklə, “eTwinning Plus”-un sayəsində biz layihə üzərində işləməyə başladığımız. Layihənin məqsədi Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinə aid 100 məktəbin qarşılıqlı fikir mübadiləsidir. Layihə mart ayının əvvəlindən başlayaraq mayın sonuna kimi davam etməli idi. Ancaq bu mövzu çox geniş olduğundan, layihə üzvlərinin sayının günü-gündən artdığını, həmçinin, layihəyə marağın çoxluğunu gördükdə onu ilin sonuna qədər açıq saxlamaq qərarına gəldik.

Hazırda layihəmizdə 154 üzv var ki, onların da 104-ü müəllim, 49-u şagirddir. Yeri gəlmişkən deyim ki, layihədə hazırda çalışdığımız məktəblərin birinin - 6 nömrəli məktəb-liseyin 34 nəfər V, VI, VII sinif şagirdi

“Yüzillik əsərət dərsi ilə ikiillik hüriyyət qovşağı bizi özümüzə tanıtdı”.

Məhəmməd Əmin Rəsulzadə

çalışdıq. Şirincan müəllimin şagirdləri ilə birlikdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin rəsmi orqanı olan “Azərbaycan” qəzetinin redaksiyası əks olunmuş şəkli yenidən canlandırmaq mənim də marağıma səbəb oldu. Belə bir zamanda eTwinningin Azərbaycan üzrə səfiri Mətanət Əhədova təklif etdi ki, layihənin gedişində AXC dövrünə aid şəkillərin yenidən canlandırılmasına aid müsabiqə keçirək. Və mən şagirdlərimlə birlikdə axtarıma başladım ki, hansı şəkli canlandırmaq daha maraqlı ola bilər. İnternet saytlarının birində “AXC və mədəniyyətimiz” adlı şəkil diqqətimizi cəlb etdi. Şəkilə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə yaşayıb-yaratmış mədəniyyət xadimləri öz əksini tapmışdır. Bu şəkli yenidən canlandırmaq üçün şagirdlərim çox əmək sərf etdilər. Bir əsr əvvələn geyimlərinə bənzər

layihə hazırlamağı təklifi etməsi lap yerinə düşdü. Beləliklə, “Hər məktəbdə Cümhuriyyət işi” adlı layihəmiz Şirincan müəllimin təklifi ilə ərsəyə gəldi.

Əvvəlcə onu qeyd edim ki, “eTwinning” Avropa İttifaqının Fasiləsiz Təhsil Programının tərkib hissəsidir və pedaqoji işçilərə (məktəbbə-qədr, orta məktəb və ali təhsil sahəsində çalışan təhsil işçilərinə) ünsiyyət qurmaq, əməkdaşlıq etmək, layihələr yaratmaq, icra etmək və Avropada ön maraqlı öyrənmə icmasının bir hissəsi olmaq imkanı verir.

Azərbaycan 2013-cü ildən Avropa İttifaqının qonşuluq siyasətinə əsasən “eTwinning Plus” layihəsinə üzv olmuşdur. İştirakçı ölkələrdə çalışan müəllimlər layihənin portalından (www.ewinning.net) istifadə edərək, Avropa ölkəsindən olan həmkarları ilə birgə təhsil layihələri icra etmək imkanı əldə edirlər. Ən vacib məqamlardan biri isə odur ki, azərbaycanlı şagirdlər də avropalı həmyaşdları ilə təcrübə və fikir mübadiləsi aparmaq, onların adət-ənənələri, həyat tərzləri, mədəniyyətləri ilə tanış olmaq fürsəti qazanırlar.

İştirak edib. Layihə müxtəlif mərhələlərdən ibarətdir. Layihə gedişi zamanı digər məktəblərlə 3 onlayn görüş təşkil olunub. Birinci görüş “Cümhuriyyət dövrü şeir və musiqilərdə” mövzusunda, ikinci görüş Cümhuriyyət dövrünü xarakterizə edən əl işlərinin təqdimatı, üçüncü görüş isə layihədə iştirak edən müəllimlərin yerinə yetirməli olduqları məsələləri əhatə edirdi. Məktəblər arası onlayn görüşlər şagirdlərin diqqətinə və marağına səbəb oldu.

Layihənin icrası gedişində Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövrünü müasir dövrümüzə əlaqələndirməyə

geyimlər, əşyalar axtarışına başladım. Bu həтта valideynlərin də marağına səbəb oldu. Onlar da geyimləri axtarmaqda bizə yaxından köməklik göstərdilər. Ümumiyyətlə, geyimlərin təşkil olunmasına mənə AZTU-nun və valideynlərin böyük dəstəyi oldu. Şəkilin eynisini yaratmağa çalışdım. Və sonda... şəkil hazır oldu. Şəkil hazır olduğundan sonra da çox maraqla qarşılıq. Bu, şagirdlərimi və mənə çox sevindirir. Şagirdlərimin üzündə marağın, sevincin yaranmasına şərait yaratdığım üçün çox şadam. Bu şəkli bizi həm keçmişimizə apardı, həm də özümü tanıtdı.

Bilik Fondu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji
Kolleci ilə Cocuq Mərçanlıda tədbir keçirib

Şakir CƏFƏROV

Cəbrayılın Cocuq Mərçanlı kəndində yerləşən Mədəniyyət Evində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Bilik Fondu ilə ADPU-nun nəzdində Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kollecinin birgə tədbiri keçirilib.

Tədbirdə Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini - İctimai-siyasi və humanitar məsələlər üzrə şöbənin müdiri Fəridə İbayaeva məarifləndirici layihələrin əhəmiyyətini bildirərək, Bilik Fondunun Cocuq Mərçanlıya artıq bir neçə dəfə səfər

etdiyini vurğulayıb. Tədbirin mahiyyətindən bəhs edən F.İbayaeva XX əsrin ədəbi - elmi fikrinin korifeylərindən sayılan Mir Cəlal Paşayevdən başlayaraq Azərbaycan tarixində ədəbiyyatın şahı - nəzəriyyəçi alim kimi də məstəsna və özünəməxsus yer tutduğunu deyib.

“Mizan” Tələbə Dram Dərnəyinin işini yüksək dəyərləndirən kollecin direktor müavini Nigar Şirəliyeva üzrə şöbənin müdiri Fəridə İbayaeva bildirib ki, bu gün Mir Cəlal Paşayevdən təkcə elmi və ədəbi irsi tədqiq edilmir, həm də onun şəxsi keyfiyyətləri, pedaqoji fəaliyyəti əsl örnek kimi öyrə-

nilir. Bilik Fondunun aparıcı məsləhətçisi Ramilə Qurbanlı Fondun məarifləndirici layihələrindən söz açıb, tələbələrə Mir Cəlalın yaradıcılığına müraciət etməsinə yüksək dəyərləndirib.

Tədbirdə dərnəyin bədii rəhbəri, Xalq artisti Məmməd Səfərin Mir Cəlal Paşayevin həyətləri əsasında hazırladığı “Xatirələr” tamaşası nümayiş olunub. Yerli sakinlərin böyük maraqla qarşılıqları tamaşada kollecin dram dərnəyinin üzvü olan 17 tələbə rol alıb.

Sonra nümayəndə heyəti səhəd Novruz Aslanov adına Cocuq Mərçanlı kənd tam orta məktəbində olub. Direktor Zamin Həziyev Bilik Fondu tərəfindən məktəbin kitabxanasına bədii kitabların hədiyyə olunduğunu minnətdarlıqla xatırladaraq belə tədbirləri dövlətin Cocuq Mərçanlılara qarşılıqlı kimi dəyərləndirib.

Dərnək üzvləri məktəbdəki Heydər Əliyev guşəsi, Aprel şəhidlərinə həsr olunmuş stendlərlə tanış olublar.

Təhsil ocağının kitabxanasına Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tarixinə dair nəşrlər və Mir Cəlal Paşayevlə müəllifi olduğu kitablar hədiyyə edilib.

“Nailiyyətlərim
artdıqca daha çox
həvəslənirdim”

Kənan Xəlilzadə: “Əziyyətlərə qatlaşmasaydım
bu uğurlar taleyimdən yan keçəcəkdə”

Sifai SƏFƏROVA

İstedadlı yeniyetmə Kənan Xəlilzadə ilə telefon əlaqəsi saxlayıb haqqında məqalə yazmaq istədiyimi bildirdim. Buna səbəb isə müxtəlif nominasiyalar üzrə musiqi yarışmalarında onun qazandığı uğurlar barədə redaksiyamıza daxil olan məlumatlar idi. Gözləmədiyi halda qəfil zəngimdən hədsiz sevindiyini ifadə edən Kənan hazırda konsertdə olduğunu söylədi və əlavə etdi ki, ertəsi gün görüşməyə hazırdır. Ertəsi gün isə biz onunla musiqi məktəbində görüşdük. Çox səmimi və mehriban olan yeniyetmə musiqiçi ilə söhbətimiz də maraqlı alındı. Qazandığı uğurları barədə ürəkdolusu söhbət açdı:

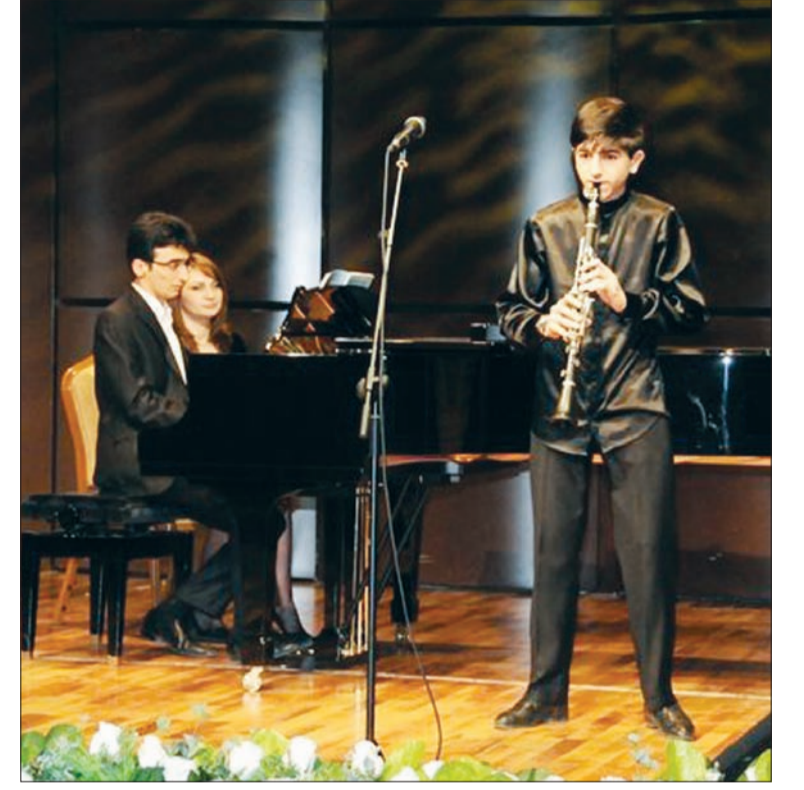
– Mən Kənan Xəlilzadə Səbuhi oğlu 2002-ci il mayın 8-də Bakı şəhərində anadan olmuşam. 2008-ci ildə paytaxtdakı 283 nömrəli tam orta məktəbin birinci sinfinə daxil olaraq təhsiləmə başlamışam. Kiçik yaşlarımdan, daha doğrusu, dilim söz tutandan televiziya kanallarında musiqi verilişləri maraqla izləyirdim. Xüsusən də klarnet alətini görəndə qeyri-adi hisslər keçirirdim. Nədənə bu musiqi alətinə daha çox marağım var idi. Sonralar valideynlərim də bunu hiss edilər və mənə bu musiqi alətini aldılar. 2010-cu ildə isə L. və M.Rostropoviçlər adına 21 nömrəli onbirillik uşaq musiqi məktəbinin klarnet sinfinə qəbul oludum. Sevincimin hədd-hüddə yox idi. Çünki uşaqlıq arzumu artıq gerçəkləşmişdi. Çox keçmədi ki, müxtəlif nominasiyalı musiqi yarışmalarına qatıldım. Nailiyyətlərim bir-birini əvəz edirkən daha çox həvəslənirdim.

**Beynəlxalq
müsabiqələr laureatı**

Musiqi məktəbində mənə klarnetdə ifa ələməyən sirlərini öyrədən çox hörmət bəslədiyim müəllimim Fizuli Məmmədov olub. Onun üzərində çəkdiyi zəhmətin sayəsində respublika və beynəlxalq müsabiqələr laureatı olmuşam. 2016-cı ilin oktyabrında Bakı şəhərində keçirilən, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Müstəqilliyinin bərpasının 25-ci ildönümünə həsr olunan uşaq, yeniyetmə və gənclər arasında respublika musiqi müsabiqəsində uğurlu iştirakıma görə fəxri fərmana layiq görülmüşəm.

Qran-pri mükafatı

Həmin ilin noyabrında isə Estoniyanın Narva şəhərində keçirilən VII Beynəlxalq “Baltik ulduzları” musiqi müsabiqəsində iştirak etdim və Qran-pri mükafatına layiq görüldüm. Dünya bəstəkarlarından A.Giampierinin “Venesiya Karnavalı”, L.V.Bethovenin “Sonatina”, İ.Qedjadzenin “Llastoçka” əsərlərini ifa etdim. Münsiflər heyəti ifalarımı çox bəyəndi. Onlar Qran-pri mükafatını mənə təqdim edəndə müəllimim və valideynlərim hədsiz sevinirdilər. Həmin anda qeyri-ixtiyari müəllimim Fizuli

Məmmədovun dərsə başladığım ilk gündən mənə verdiyi öyüd-nəsihəti xatırladım. Müəllimim haqlı idi, mən əziyyətlərə qatlaşmasaydım bu uğurlar taleyimdən yan keçəcəkdə.

**Sevincimi dostlarımla
bölüşdüm**

2017-ci ilin apreliyində Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasında (BMA) İslam Dünyası gənc klassik musiqi ifaçılarının VI Beynəlxalq müsabiqəsi qaliblərinin mükafatlandırılması mərasimi keçirildi. Hər il keçirilən bu müsabiqə İSESCO-nun, Gənclər və İdman, Mədəniyyət və Turizm, Xarici İşlər Nazirliklərinin dəstəyi, Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının iştirakı ilə “Kainat” Gənclik Mərkəzi tərəfindən təşkil olunur. Bu il də müsabiqəyə bir çox islam ölkələrinin gənc istedadları qatıldı. Müsabiqədə Azərbaycanla yanaşı, Türkiyə, Özbəkistan, Qazaxıstan, Tacikistan, Rusiya Federasiyası (Başqırdistan, Tatarstan, Dağıstan), Malayziya, Misir, Qırğızıstan, Küveyt, Mərakeş, İran və İndoneziya kimi ölkələrdən yeniyetmə və gənc ifaçılar mübarizə aparırdı. Müsabiqə təkcə gənclərin istedadını nümayiş etdirmək deyil, həm də onları bir-birinə yaxınlaşdırmaq baxımından əhəmiyyətli idi. Sonda islam dünyasında təşkil edilən VI Beynəlxalq müsabiqəsi çərçivəsində xüsusi fərqlənən gənclərin adları tədbirdə səsləndirildi. Onların sırasında mənəm də adımdan gənclər arasında respublika musiqi müsabiqəsində uğurlu iştirakıma görə fəxri fərmana layiq görülmüşəm.

**Xarici ölkələrdə
dostlarımla
bölüşdüm**

Hazırda görkəmli bəstəkarımız olan Qara Qarayevin 100 illiyinə həsr olunacaq simli, nəfəsli və zərb alətləri üzrə gənc ifaçıların respublika müsabiqəsinə ciddi hazırlaşırıram. Qeyd edim ki, bu müsabiqələr sayəsində xarici ölkələrdən olan dostlarımla sayı da artıb. Onlarla sosial şəbəkələr vasitəsilə əlaqə saxlayıram və yazışırıq. Paytaxtımızda keçirilən beynəlxalq müsabiqələrə onlar da qatılırlar.

**Klassik musiqilərə
qulaq asıram**

Asudə vaxtlarımda mütaliə edirəm, xarici və milli klassik bəstəkarların əsərlərinə qulaq asıram, velosiped sürməyi də çox xoşlayıram. Sevdiyim fənlər isə riyaziyyat, Azərbaycan və rus dilləridir. Ən böyük arzum ölkəmizi daha mötəbər yarışlarda təmsil etmək, Azərbaycan bayrağını yüksəklərə qaldırmaqdır. Əminəm ki, bunun da öhdəsindən gələcəyəm. Xalq artisti T.Göycəyevin rəhbərliyi ilə keçirilən bir çox konsertlərdə solo çıxışım tamaşaçılar tərəfindən həmişə rəğbətlə qarşılıb.

**Yaxşı ifaçı olmaq
üçün çox çalışmalıyam**

Hazırda Laçın şəhəri 2 nömrəli tam orta məktəbin 10-cu sinfində təhsil alıram. Gələcək üçün planlarım da çoxdur, yeni mahnılar yazdırmaq həvəsindəyəm. İfaclarım tamaşaçılar tərəfindən maraqla qarşılıb. Bu istiqamətdə işlərimi davam etdirməli, bu çətin sənətin sirlərinə daha dərindən yiyələnməliyəm. Yaxşı ifaçı olmaq üçün bilərəm ki, daha da çox çalışmalı, Azərbaycanın musiqi tarixini, mədəniyyətini daha mükəmməl bilməliyəm.

**2018-ci ilin aprel ayı mənim
üçün uğurlu oldu**

2018-ci ilin apreli mənim üçün uğurlu oldu. Gürcüstanın Tbilisi şəhərində orkestr alətləri üzrə keçirilən “Yevgeni Mikeladze” adına

İngilis dilini öyrənənlər üçün dərs nümunələri

LearnEnglish

New kids on the block

by A. J. Dalton (amended by Jon Porter)

Have you heard of the term "tweenager"? It's a slang word used in the UK to describe children between about ten and twelve years old. They are *between* being a junior and a teenager, you see. Why do the press and media refer to kids in this way?

Well, more and more companies now create products and services for tweenagers. The Disney company sold the hugely successful *Hannah Montana* television show along with its music, film and merchandise to tweenagers and their parents. You could get everything from branded lunchboxes and mobile phone covers, to monthly fan magazines and clothing. But it was probably the *High School Musical* series of films that started it all: they were firmly intended for a teenage audience. So, it's all about sales, which tells us that tweenagers must have more money, freedom and influence upon their parents than they've ever had before.

Most children in the UK today get more pocket money than kids did a decade ago. Despite periodic problems in the economy, parents generally have more money to give than previously, since they are having fewer children on average than in the past. In addition, with a higher divorce rate in the UK compared to many other European countries, many parents don't have as much time to spend with their children as they used to, so they try to compensate by buying presents for their children. It's a bad habit for both parents and children to get into, but parents are under constant pressure from commercial marketing and the pleas of their children.

You may wonder how tweenagers have more freedom than previous generations. Well, UK children today are very media- and computer-literate. Many have a television in their bedrooms, and with their smartphones, tablets and laptops they're almost permanently connected to the web! They have access to much more information about life and the world. They may have experienced a lot in life as well, since a quarter of UK children live in single-parent families, so people now say that 'kids are getting older younger'. With such sophistication at such a young age, it's no wonder tweenagers are able to influence their parents.

UK tweenagers didn't used to worry so much about spending money on clothes and fashion accessories. That's changed. Now, they are very fashion-conscious and concerned about their image. In a world of television programmes that promise overnight success and fame at a young age (for example, the shows *Britain's Got Talent* and *American Idol*), some people think it's extremely important to look fashionable. Such ideas were also

promoted by both the *Hannah Montana* story, in which a teenage girl suddenly becomes a world-famous pop star, and the *High School Musical* story, in which tweenagers go through various auditions for musicals and talent shows.

So what does tweenage fashion look like? Well, it's quite horrible really, but then I'm a bit too old to appreciate it, I suppose. It's lots of brightly coloured materials, particularly pink, and usually plain, not patterned. There are plenty of bows, necklaces and bracelets, too. It's all very cute, if that's your taste. Take the 'Hello Kitty' brand, for example.

Surely none of this is a good thing, is it? Can it really be healthy for us to encourage kids to be like adults at such a young age? Are we stealing childhoods in return for a bit of profit? Well, the UK government is certainly concerned, and for that reason has strict laws preventing companies from explicitly marketing their products and services at children.

Even the rest of UK society is concerned. Now that people are aware of the problem, there is a popular backlash against the exploitation of children by commercial marketing. In addition, many tweenagers outgrow the bright colours and fashions of their tweenage years and go for something darker, such as gothic clothing. So, is there a happy ending to this story? Well, perhaps there is for the companies. They now understand that, as tweenagers grow up, they often turn to something darker and more rebellious, such as the series of *Twilight* books and movies which became all the rage some years ago. And there is no doubt that they will be keeping a close eye on what tweenagers and young teens are into next.

Activity 1: Connotations

Look at the following words from the article and try to decide which ones have a positive (Pos), negative (Neg) or neutral (Neu) meaning.

- constant pressure
- influence
- happy ending
- commercial exploitation
- tweenager
- compensate by buying presents
- popular backlash

Activity 2: Vocabulary

Match the categories to the examples. One of the answers is given.

Categories

- slang (c)
- merchandise
- tweenage fashion
- commercial exploitation
- television programme
- getting older younger
- being fashion conscious
- overnight success

Examples:

- Britain's Got Talent*
- sophistication at a young age
- tweenager (1)
- suddenly become a pop star
- branded mobile phone cover
- bright colours and bows
- spending money on clothes and image
- marketing aimed at children

Activity 3: Comprehension

Are the following statements true (T) or false (F) according to the article?

- Tweenagers often get their parents to buy merchandise for them.
- When parents get divorced in the UK, the children get presents.
- Tweenagers today know more about the world than tweenagers in the past.
- In the UK, companies market their products and services directly at children.
- When tweenagers get older, they still wear the same style of clothes.
- The author of the article suggests there won't be a happy ending for anyone.

Fun corner

See if you can find these words from the article in the grid. They can be horizontal, vertical or diagonal.

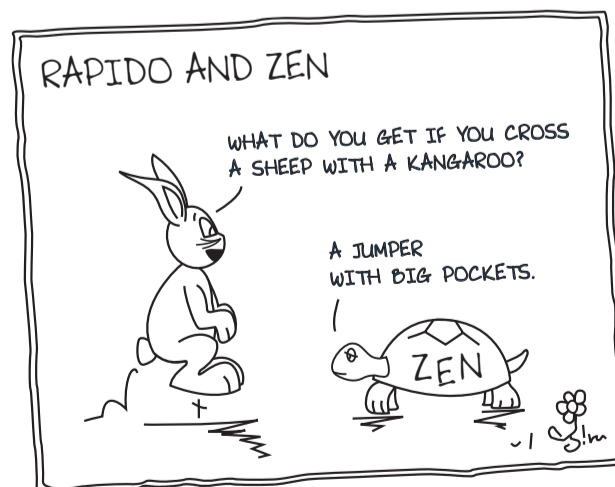
Example: IMAGE

- C_TE
- STR_CT
- _UDIENCE
- G_TH_C
- PR_F_T
- _RODUCTS
- _UTGR_W
- SALE_

O	C	H	B	R	G	O	S	I
N	Y	G	E	M	D	U	S	A
F	I	T	C	I	R	T	S	U
T	U	C	J	X	C	G	A	D
C	U	T	M	U	I	R	L	I
U	W	O	D	B	H	O	E	E
P	R	O	F	I	T	W	S	N
B	R	I	W	J	O	U	H	C
P	O	I	M	A	G	E	P	E

Word of the day

A 'fanzine' is a magazine created for fans of a particular celebrity, band or movie.

Activity 1	Activity 2	Activity 3
1 Neg	1 C	1 T
2 Neu	2 E	2 T
3 Pos	3 F	3 T
4 Neg	4 H	4 F
5 Neu	5 A	5 F
6 Neg	6 B	6 F
7 Neg	7 G	7 F
8 Neg	8 D	8 F

Answers

Want to find more learning activities?
Visit www.britishcouncil.org/learnenglish

Send your feedback to learnenglishprint@britishcouncil.org

© British Council 2016